Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT פרייז 15 גראשען

(ציהונג פון דער מלוכה-לאטעריע זעה זייט — 9)

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 8 | Łódź, Środa, 9 Stycznia 1935 r. | דרייצענטער יאהרגאנג | לאדז, מיטוואך, ה׳ שבט תרצ״ה | № 8

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

דער רעזולטאט פון רוים

וואס פארא אפמאכען זענען דארט געשלאסען געווארן

רוים, 8 (ספ. טעל.)

דא איז פעראפענטליכט געווארן א גענויער קאמוניקאט וועגען די רעזולטאטען פון דער איטא לעניש-פראנצויזישער פארשטענדיגונג אין רוים. קודם כל זענען רעגולירט געווארן די איטאלעניש פראנצויזישע אינטערעסען אין אפריקא. פראנקרייך האט אפגעטרעטען איטאליען 114 טויזענד קווא דראט קילאמעטער אין לובא.

אין צווייטען טייל ווערט גערעדט וועגען רע גולירען פערשידענע פראגען אין טוניס. אין דריטען טייל האבען ביידע מלוכות מסכים געווען אויף אנ׳אפמאך, וועלכער פערפליכטעט נישט צו אונטערשטיצען קיין שום אקציע, וועלכע זאל בא ריהרען די טעריטאריע פון בעגנער אדער זיך ארייננמישען אין זיין סאציאלער ארדנונג. דער דא- זיגער אפמאך דא־ף איז אנהויב געשלאסען ווערען צווישען איטאליען, דייטשלאנד, אונגארן, טשעכיען יוגאסלאוויען און עסטרייך, דאן זאלען צו איהם צוטרעטען פראנקרייך, פוילען און רומעניען. ווייטער האבען זיך פראנקרייך און איטאליען פער פליכטעט זיך אקעגענצושטעלען אויב די עסטרייכישע אומאפהענגיקייט וועט פערגוואלדיגט ווערען.

דער פירטער טייל רעדט וועגען די בעציהונגען אין די קאלאניעס.

דער פינפטער טייל רעדט וועגען דער פראגע פון ענטוואפנונג.

אין זעקסטען טייל ווערט גערעדט, אז אלע שטרייט-פראגען צווישען פראנקרייך און איטאליען זענען ליקווידירט געווארען.

די שיף „סאטורניא“

איז געזונקען נעבען האלל

גדיניע, 8 (ספ. טעל.)

נעבען האלב-אינזעל העל אין מיטען נאכט, ביי א שרעקליכען שניי-שטורם האט אנגעהויבען צו זינקען די שיף „סאטורניא“. אויף הילף איז ארויסגעפאהרען די שיף „אורסוס“ נאך א רעטונגס- אקציע פון עטליכע שעה האט זיך איינגעגעבען אפצוראטעווען די מאנשאפט, די שיף אליין וועט מען נישט קענען אפראטעווען.

נאר לאוואלס וויזיט אין רוים

צופרידענהייט אין פראנקרייך.—פארבעהאלט פון דייטשע פרעסע.—אפמאך וועגען ענטוואפנונג

רוים, 8 (ספ. טעל.)

היינט האט מיניסטער לאוואל פערלאזען רוים. אויפן באהן-הויף האבען איהם בעגלייט מו- סאליני, סוביטש, דער פראנצויזישער אמבאסאדאר מיט די בעאמטע און אנדערע פערזענליכקייטען. דער וואקזאל איז שטארק בעהיטען געווארען און יעדער וואס איז אהין אריינגעגאנגען איז קאנ- טראלירט געווארען.

רוים, 8 (ספ. טעל.)

פארן אפפאהרען האט לאוואל קאנפערירט מיט די געזאנדטע פון דער קליינער קאאליציע, ער האט אין דער רייהע אויפגענומען דעם יוגאסלאווישן געזאנדטען, רומענישען, טשעכישען און דאן דעם עסטרייכישען.

רוים, 8 (ספ. טעל.)

אין די דיפלאמאטישע קרייזען האלט מען, אז מיג. לאוואל האט דערהאלטען פון מוסאליני פאר אפפאהרען אנ׳איינלאדונג פאר פרעמיער פלאנ דען צו בעזוכען רוים. דער בעזוך וואלט געווען א פערפעסטיגונג פון די פריינדשאפטליכע בעציהונ גען, וועלכע האבען זיך געשאפען נאך דער וויזיט פון לאוואל.

פאריז, 8 (ספ. טעל.)

אין פראנקרייך הערשט א שטארקע צופרי- דענהייט צוליב די רעזולטאטען, וועלכע לאוואל האט דערגרייכט אין רוים, דער רעפובליקאנער צענטרום האט ארויסגעשיקט א בעגריסונגס-דעפעשע צו לאוואלן.

לאנדאן, 8 (ספ. טעל.)

די ענגלישע פרעסע שרייבט, אז די קאנ ווענץ וועגען אפהיטען די עסטרייכישע אונאפהענ ביגקייט איז דערווייל אונטערגעשריבען געווארען דורך פראנקרייך און איטאליען, אין צווייטען סטא דיום וועט די קאנווענץ אונטערגעשריבען ווערען דורך די מלוכות וואס גרעניצען זיך מיט עסטרייך צווישען זיי אויך דורך דייטשלאנד.

אין דריטען סטאדיום וועט זי אונטערגע- שריבען ווערען דורך אנדערע מלוכות ווי ענגלאנד, רומעניען און אויך פוילען.

בערלין, 8 (ספ. טעל.)

די דייטשע פרעסע שרייבט מיט גרויס פארבעהאלט וועגען לאוואלס דערגרייכונגען אין איטאליען.

פאריז, 8 ספ. טעל.)

אין צוזאמענהאנג מיט די פערשידענע קלאנגען וועגען די אפמאכען, וואס זענען געשלא- סען געווארען אין רוים, האט לאוואל אפגעגעבען אנ׳ערקלערונג, אז אלע אינפארמאציעס אין דער היינזיכט, א חוץ די אפיציעלע קאמוניקאטען, מוסאליניס און זיינע אייגענע ערקלערונגען, שטימט נישט מיט דער ווירקליכקייט.

לאנדאן, 8 (ספ. טעל.)

עטליכע ציימונגען טיילען מיט, אז צווישען די דאקומענטען, וועלכע זענען אונטערגעשריבען געווארען אין רוים צווישען מוסאלינין און לאוואל׳ן געפינט זיך אויך א פראטאקאל וועגען דער שטע- לונג פון איטאליען און פראנקרייך בנוגע דער ענטוואפנונג.

סיים ווידער ביי דער ארבייט

ווארשא, 8 (טעלעפאניש)

נאך די חגא׳ת-פעריען איז די בו׳־זשעט-קא- מיסיע צוגעטרעטען ווייטער צו בעהאנדלען דעם בודזשעט. די ערשטע זיצונג קומט פאר דאנערשטאג

די פרעסט איז פוילען

אין ווארשא — 20 גראד. לאדז — 15. אויף די קרעסען — 29

דער פראסט שטארקט זיך איינגאנצען לאנד. היינט אינדערפריה איז אין ווארשא נאטירט געווא רען 20 גראד. אין פויזען 15 גראד, ווילנא — 21 גראד, לאדז — 15, לובלין — 22, טארנאפאל 25, לידע — 25, סארנע — 29.

אין די בערג איז אביסעל ווארימער, אין די טאטרען איז 7 ביז 13 גראד, זאקאפאנע 7 גראד, אין די קארפאטען — 12 גראד.

לויט די בעריכטען פון מעטראלאגישען אינסטיטוט איז נישט פערהאן קיין אויסזיכט, אז די פרעסט זאלען דערווייל קלענער ווערבן.

אפערע אין לאדז מיט אויספלוגען קיין זאקאפאנע

ארעסטירט א רייהע אנגעזעהענע פערזענליכקייטען

דעם 3 יאנואר איז די מיליטער-זשאנדאר- מעריע געפאלען אויף די שפורען פון מיסברויכען, וועלכע זענען געמאכט געווארען מיט דער הילף פון מיליטער-דאקומענטען ביים ארגאניזירען אויס- פלוגען קיין זאקאפאנע אין דער צייט פון 22 דע צעמבער 1934 צום שאדען פון די מלוכה באהנען.

דעמזעלבען טאג האט די זשאנדארמעריע ארעסטירט אויפן וואקזאל פון דער פאבריקס באהן דעם פונקציאנאר פון רעזערוויסטען פאר באנד סערזשאנט מאדאנסקי און בעת די אויספאר שונג איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז אויסער דעם דערמאהנטען האבען אנטיילגענומען אין אר גאניזירען די אויספלוגען, דער לייטער פון דעם „ארבים“ אגענטור אין לאדז מאיר זיידע, דער מיטאינהאבער פון דער דאזיגער אגענטור און געוו. פרעזעס פון רעזערוויסטען פערבאנד היפאליט פיאנטקאווסקי און דער רעדאקטאר פון דעם נישט לאנג אנגעמעלדעטען וואכענבלאט „קופיעץ אי זשעמיעשלניק“ – עדווארד קאוואלסקי.

צוליב דעם וואס איז פעסטגעשטעלט גע- ווארען דער אנטייל פון ציוויל-פערזאנען אין דער אפערע, האט די זשאנדארמעריע זיך גע- ווענדעט דער ציווילער אויספארשונגס-מאכט. דער פראקוראר פון לאדזער קרייז האט פעראָרדענט א רייהע רעוויזיעס, נאך וועלכע ס׳זענען ארעס- טירט געווארען זיידע, קאוואלסקי און פיאנטקאווסקי נאך אדורכפיהרען די איינלייטונגס-אויספארשונג האט דער אויספארשונגס ריכטער אין נעכטיגען טאג אנגעווענדען פאר פיאנטקאווסקין און מא דאנסקין אונבעדינגטען ארעסט, זיידע וועט ביז צום פראצעס בלייבען אויף דער פריי. דער מיליטערישער אויספארשונגס-ריכטער האט אויך בנוגע מאדאנסקין אנגעווענדען אונבעדינגטען ארעסט.

די אויספארשונג ווערט געפיהרט דורך דעם מיליטערישען פראקוראר און דעם פראקוראר פון קרייז-געריכט אין לאדז, פרטים ווערען לטובת דער אויספארשונג געהאלטען בסוד.

הוי נפלה עטרת ראשנו!

אחרי מחלה קצרה וכבדה שבק חיים לכל חי בעלי, אבי, אחי וגיסנו

נ״ע אהרן ב״ר משה מביאליסטאק

יאפע

[illegible] לימי חייו

[illegible] ביום ד׳ פרשת בא, ה׳ שבט תרצ״ה [illegible] 12 בצהרים מבית החולים פאזנאנסקי, שטערלינגא 1/3.

השרויים בצער עמוק

משפחתו המתאבלת.

Z intencji zaręczyn
p. Loli Edelsztajnówny
z p. Leonem Reznikikiem
składa serdeczne życzenia
5706 Mania Wajntraub

צו אלע פארשטעהער פון לעגאליזירטע און נישט-לעגאליזירטע

גמילת-חסדים-קאסעס

[illegible] ערי [illegible] 8 אווענד אין [illegible] פון סוחרים-[illegible], פעטריק. 10, וואו ס׳וועט פארקומען די ארגאניזיר- פערזאמלונג פון די דערמאנטע קאסעס מיט דער בעטייליגונג פון א פערטרעטער פון „צעבעקא“ אויס ווארשא.

דער ארגאניזיר-קאמיטעט

DYREKCJA

Łódzkiego Towarzystwa Elektrycznego,

SPÓŁKI AKCYJNEJ,

(Elektrownia Łódzka)

zawiadamia PP. Odbiorców, że ceny energji elektrycznej za miesiąc GRUDZIEŃ 1934 roku, obliczone na dzień 8 stycznia 1935 roku stosownie do §§ 75, 80, 81, 82 i 96 uprawnienia rządowego Nr. 12, wynoszą za jedną kilowatogodzinę: dla **światła — 84,48 gr.** zamiast dotychczasowych 87,58 gr, i dla **siły — 31,29 gr.** zamiast dotychczasowych 32,44 gr., z opustami przewidzianemi w uprawnieniu rządowem.

Jednocześnie Dyrekcja zawiadamia, że począwszy od dnia 16 stycznia 1935 roku pobierana dotychczas od prywatnych odbiorców opłata za jedną kilowatogodzinę dla światła po 80 gr. zostaje zmniejszona do 76 gr., bez stosowania opustów. O ile zaś rachunki opłacane będą na ręce poborcy przy spisywaniu stanu licznika, stosowany dotychczas rabat 6 groszy pozostaje w mocy i pobierana w tym wypadku opłata **za jedną kilowatogodzinę dla światła wyniesie 70 gr. zamiast dotychczasowych 74 gr.** Stosowane dotychczas taryfy ulgowe na światło pozostają bez zmiany.

W związku z tem Dyrekcja przestaje zawierać nowe umowy na taryfę dwuczłonową. 56

געעפענט די רעוויזיאָניסטישע וועלט-קאָנפערענץ

גרויסע רעדע פון זשאַבאָטינסקין

קראָקאָ, 8 (יט"א טעלעפאָניש)

הײַנט איז אין אַלטען טעאַטער געעפענט געוואָרען די רעוויזיאָניסטישע וועלט-קאָנפערענץ. דער טעאַטער - זאַל איז געפּאַקט מיט דעלעגאַטען און געסט.

נאָך דער ערעפענונגס-רעדע און באַגריסונגען האָט זשאַבאָטינסקי געהאַלטען אַ גרויסע רעדע.

— דער שטורם צוצוברעכען דאָס יודישע לעבען אין גלות צעוואַקסט זיך אין אַלע לענדער. אַפילו דער ענגלישער פּאַרלאַמענט איז נישט פרײַ פון דער היטלעריסטישער מגפה. דאָס יודישע פאָלק האָט אויף דעם היטלעריזם געענטפערט מיט אַ באָיקאָט.

ווײַטער דריקט זשאַבאָטינסקי אויס זײַן באַדויערען, וואָס דער פּרוּב אין ענגלאַנד צו שאַפען אַ וועלט-אָרגאַניזאַציע פון יודישען אָפּוועהר איז נישט געלונגען. אָבער פון דעם פּרוּב אַליין איז אַרויסגעקומען, אַז די גאַנצע וועלט האָט דערהערט דעם פּראָטעסט-געשריי און ס'וועט דעם שונא גאָרנישט העלפען. ער מוז אונטערגעהען! דאָס יודישע פאָלק, זאָגט ווײַטער זשאַבאָטינסקי, מוז איצט מעהר ווי שטענדיג טראַכטען וועגען זײַנע אומשטענדען אין גלות. מאַכען פון גלות אַ היימאַט איז נישט מעגליך, מ'דאַרף אָבער דעם גלות באַרמאַליזירען און פאַר דעם מוז מען קעמפען דערצו איז נויטיג אַ יודישער וועלט-קאָנגרעס.

איבערגעהענדיג צו ארץ-ישראל, זאָגט דער רעדנער, אַז ס'מוז געשאַפען ווערען, נישט קיין גייסטיגער צענטער, נישט קיין נאַציאָנאַלע היים, נאָר ס'מוז געלעזט ווערען דאָס גאַנצע פּראָבלעם, ווייל אָהן דעם בלײַבט אַ חלום. אַפילו די גרויסע יודישע כּוחות, מעגלעכע און פינאַנציעלע זענען געבראַכט געוואָרען קיין ארץ-ישראל אין די לעצטע צוויי יאָהר, זענען נישט גוט אויסגענוצט געוואָרען, נישט קוקענדיג אויף דער איצטיגער פּראָספּעריטי איז לאַנד אין די האָסע אויף הייזער און פּלעצער נישט מעהר ווי אַ חלום, הונדערטע טויזענד יודען מוזען ציהען זייער חיונה פון דער ווירטשאַפט.

וואָס שייך הולה, זאָגט דער רעדנער, דאַרף מען זיך פערטראַכטען, ווי אַזוי דאָס איז געגעבען געוואָרען. דאָס איז אַ מוסטער פון עקספּלאָאַטאַציע פון יודישער בויט און אידעאַליזם, אָבער הולה איז ווײַט נישט קיין חלום, פונקט ווי ס'איז נישט קיין חלום עבר-הירדן.

בכּתם בעקלאָגט מען זיך אויף שפּעקולאַציע. דאָס איז געווען אומפערמיידליך. די ציוניסטישע ליטונג איז 10 יאָהר בעהערשט געוואָרען פון פּריוואַטען קאַפּיטאַל. די רעוויזיאָניסטען וועלען ווײַטער פאָרטזעצען זייער מיסיע און קעמפען פאַר אינערליכע און אויסערליכע רעפאָרמען. דורך אַ גוטען קאָלאָניזאַציאָנס-רעשים און געגען דעם לעגיסלאַטיווען ראַט, דאָס בעדייט אָבער נישט, אַז מיר, רעוויזיאָניסטען, זענען געגען ענגלאַנד אַלס מאַנדאַטאַר-מאַכט. פּעיקה"ט, ביי אַ גוטער אויסגעהאַלטענער פּאָליטיק, וואָלט מען ביי ענגלאַנד פיל געקענט אויס'פועל'ן. דער וועג צום פּאָליטישען קאַמף איז צו געהען דורך פּעטיציעס. אין יאָהר 1936 ווערט געגרינדעט ווערען אַ וועלט-קאָנגרעס פון די, וואָס האָבען אונטערגעשריבען די פּעטיציעס. ער בערויערט נאָר, וואָס די מאַנדאַט-קאָמיסיע האָט זיך אַרויסגעזאָגט געגען די פּעטיציעס.

רעדענדיג וועגען דעם שלום-אָפּמאַך, זאָגט דער רעדנער, אַז דער ערשטער אָפּמאַך איז דער מאָדוס וויוועגדי צווישען ביידע הסתדרות'ן, לויט וועלכען מ'טאָר נישט ערקלערען קיין שטרייק, אידער ס'קומט פאַר אַ בוררות. אויפ'ן צווייטען פּלאַץ געהט דער קאַמף געגען מאָנאָפּאָל-רעכט אויף צו פערטיילען סערטיפיקאַטען. דער רעדנער בעמערקט, אַז פון לעצטען שעדיול איז אַ בעדייטענדער טייל סערטיפיקאַטען צוגעטיילט געוואָרען לאַנדווירטען און פאַבריקאַנטען. די ווײַטערדיגע פערהאַנדלונגען וועלען דערפיהרען צו אַ קאָנפערענץ פון אַלע פּאַרטייען ביים „רונדען טיש". ס'איז מעגליך, אַז ס'וועט יודען מוזען ציהען זייער חיונה פון דער ווירטשאַפט.

געשאַפען ווערען אַ קאָאַליציע עקזעקוטיווע אויף יסודות פון גלייכהייט. זשאַבאָטינסקי ענדיגט זײַן רעדע מיט די ווערטער:

— מיר, רעוויזיאָניסטען, מוזען זיגען, ווייל מיר היטען אָפּ די ציוניסטישע תּורה פון הערצלען.

אין דער קאָנפערענץ בעטייליגען זיך 150 דעלעגאַטען פון 35 לענדער.

זשאַבאָטינסקי ווידער געוועהלט אַלס ראש פון בית"ר

קראָקאָ, 8 (יט"א טעלעפאָניש)

אויף דער בית"ר-קאָנפערענץ איז זשאַבאָטינסקי איינשטימיג געוועהלט געוואָרען אַלס ראש. זשאַבאָטינסקי האָט ערקלערט, אַז צו די קומענדיגע בית"ר-קאָנפערענצען וועלען נישט צוגעלאָזען ווערען דעלעגאַטען, וואָס קענען נישט העברעאיש.

די קאָנפערענץ איז אָפּגעלעגט געוואָרען אויף דאָנערשטאָג.

ליטעראַרישע פּרעמיע פון בילדונגס-מיניסטעריום

האָט בעקומען די דיכטערין אילאַקאָוויטש

וואַרשאַ, 8 (טעלעפאָניש)

הײַנט 10 אַ זייגער אין דערפריה האָט זיך צונויפגענומען דער זשורי צו בעשטימען די ליטעראַרישע פּרעמיע פון בילדונגס-מיניסטעריום.

די פּרעמיע איז ביי דער אָפּשטימונג בעשטימט געוואָרען פאַר דער דיכטערין קאַזשימיערא אילאַקאָוויטש.

ווידער אַ פּעטאַרדע עקספּלאָזיע אין ווילנע

ווילנע (יט"א) אין דער ליטעראַטען-גאַס האָבען אומבעקאַנטע אונטערגעלייגט אַ פּעטאַרדע נעבען דעם יודישען בוכהענדלער פון איצקאָוויטש. די פּעטאַרדע האָט אויפגעריסען נישט מאַכענדיג קיין גרויסע היזקות. קיין מענשען-קרבנות זענען נישט געווען. פּאָליציי פיהרט אַן אויספאָרשונג.

געשטאָרבען אין וואַרשא אַ 109-יעהריגער יוד

וואַרשא (יט"א) אין וואַרשא איז געשטאָרבען דער 109-יעהריגער פּיאַסעטשנער חסיד, ר' בח ליבמאַן, לאַנג-יעהריגער גבאי פון פּיאַסעטשנער שטיבעל. אין דער לוויה האָט אויך אַנטייל-גענומען דער פּיאַסעטשנער רבי אַליין.

קלאַנג-קינאָ-טעאַטער
Zacheta
זגערזשער 26
הײַנט און פאָלג. טעג!
גרויסער דאָפּעלטער שלאַגער-פּראָגראַם!
— I —
„פערבאָטענע מעלאָדיע"
גרויסער עגזאָטישער פילם — אין דער הויפּט-ראָלע JOSE MOJICA
— II —
די שטים פון אַ פערמשפּט'ן
פילם פול מיט ליבע, מערדער, פערברעכען און אינטריגען. — אין די הויפּט-ראָלען:
Lucjen Muratore, Vera Correne
אָנהויב פון די סעאַנסען: שבת און יום-טוב 12 אַ זייגער. געוועהנליכע טעג 4 נאָכמ.

Dr. med.
R. Zalcwasser
כירורג
ציגעל-גאַס 19, טעל. 125-17
נעמט אָן פון 1–2 און פון 4–6 נאָכמ.

Dr. med. **L. Berman**
צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07
ספּעציאַל-ארצט פאַר מענער-שוואַכע-בעהאַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג.
נעמט אָן פון 8–11 און פון 4–8 אָוונד.
זונטאָג פון 9–1 פאַרמיטאָג.

אין צוזאַמענהאַנג פון די תּנאים פון הערן
יהודה לייב רעזניק
מיט פרייליין
לאה עדעלשטיין
האָט די פירמע מייזיל עט רעזניק געשענקט ע"י פּנחס מאַנדילבוים פאַר די קינדער פון תּלמוד תּורה של הרב זצ"ל – 1 שטיק יחורה, און דער חתן האָט געשענקט 1 שטיק סחורה. פאַר וועלכען מיר דאַנקען אין נאָמען פון די אָרימע קינדער אויך ווינשען מיר די עלטערן מיט חתן-כּלה אַ הערצליכען „מזל-טוב"
די פערוואַלטונג פון דער ת"ת
57 ע"ש הרב רבּני אלי' חיים מייזיל זצ"ל.

די ל-טע און ביליגסטע קוועלע פון
רעשטען
אויף פּאַלטענס און אַנצוגער
פון די בעסטע ביליגער און טאָמאַשאָווער סחורות, די מאָדערנסטע מוסטערן, אין אַ גרויסען אויסוואַהל, בעקומט מען נאָר ביי
R. Szczęśliwy
לאָדז, 5 נאַוואָמיעסקאַ 5
טעל. 156-09
גערדענסט. פראָנט 2 שטאָק.
גערדינקס, פראָנט 2 שטאָק.

סענסאַציע, געדענקט די אַדרעס!
קליידער, אַנצוגען, פּאַלטאָס, סוועטערס ווי אויך פוטער און וועש
וואַשט, רייניגט כעמיש און פאַרבט
רעעל און צו קאָנקורענץ-פרייזען
די בעוואוסטע יודישע כעמישע
וועשעריי און פאַרבעריי
„עריקאַ"
מליבאַרסקאַ 2, (ביים רוג פּושעושינער)
אונזערע פרייזען: פון 4 זל. אַן'אַנצוג, פון 1.50 זל. אַ קלייד, פון 75 גר. אַ סוועטער, אַ ווינטער-פּאַלטאָ פון 4 זל. אַן'איבערהעמד 50 גר. אַ קאָלנער 15 גר.

אויגען-קליניק
מיט שטענדיגע בײַזײַן פון
Dr. B. Donchin
פּיעטריקאָווער 90, טעלעפ. 221-72
נעהמט אָן שטענדיגע אויגען-קראַנקע (צוועק אָפּעראַציע א. ז. וו.), ווי אויך אַמבולאַטאָרישעס פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אָוונד.

Dr. med.
Leon Familier
אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען
שערפּיעז 37 (בענעדיקטאַ) 6.
נעהמט אָן פון 5–7 נאָכמ.

ד"ר מעד.
ד. ראָזענצווייג
וואוינט יעצט אויף
פּילסודסקיעגאָ 72
(ווסכאָדניאַ) פראָנט 2-טען שטאָק
טעלעפאָן 128-74.

Dr. med.
Rozenhauz-Edelistowa
ספּעציאַל-ארצט פאַר קינדער-קראַנקהייטען
וואוינט איצט פּאָלודניאָוואַ 6
טעל. 110-49
נעהמט אָן פון 8 – 9 פריה און פון 4 – 6 נאָכמיטאָג.

פיזיקאַליש-טעראַפּישער קאַבינעט
ביי „לינת הצדק"
איז טעטיג טעגליך פון 11—1 פאַרמיטאָג און פון 4—6 נאָכמ. און געפינט זיך אונטער דער אויפזיכט פון אַ דאָקטאָר-ספּעצ.
ערמעסיגטע פרייזען, דיאַטערמיע 2 זל. עלעקטרישע בעדער 1.50 זל. סאָלוקס 1.50, קווארץ-לאַמפּען 75 גר. פאַר אומבעמיטעלטע הנחה-פרייזען
די נאַכט-פּאָנאַטאָריע בײַ „לינת הצדק" פיהרט איבער קראַנקע אין שטאָט און אויסער דער שטאָט.

פאַר גאָרד,
ביזשוטעריע
און לאָמבאַרד-קוויטעס
צאָהלט די העכסטע פרייזען
אלזידאָר פּיאַלקאַ
פּיעטריקאָווער 7.

Dr. med.
Haltrecht
ספּעציאַל-ארצט פאַר הויט-און געשלעכטס-קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21
נעמט אָן פון 8—11 פריה און פון 1 30—2 30 מיטאָג און פון 5—9 אָוו. זונטאָג פון 10—1 מיטאָג.
אַלע אַרטען אַנאַליזען.
פאַר אומבעמיטעלטע לעמשניצע-פרייזן פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל

Dr. Zygmunt
Henrykowski
ספּעציאַל-ארצט פאַר ווענערישע הויט-קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
פּיעטריקאָווער 86
טעל. 143-63
נעהמט אָן פון 8—11 און פון 6—9 אָוונד.
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע זאַל.

Dr.
S. Kantor
ספּעציאַליסט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען (סיפיליס און טריפּער), היילט מענער-שוואַכע
פּיעטריקאָווער 90, טעל. 129-45
נעמט אָן פון 8–2 נאָכמ. און פון 4–9 אָוו., זונטאָג און יום-טוב פון 8–2 נאָכמ
פאַר אומבעמיטעלטע — לעמשניצע-פרייזען

Dr. J. NEUMAN
כירורג
(וועלכער אָרדינירט אין שפּיטאָל אויף דרעוונאָווסקאַ) 60
נעמט אָן אין דערהיים פון 5–8 אָוונד.
זאַכאָדניאַ 57, טעל. 128-95

אויערען, נאָז און האַלז
קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פּיעטריקאָווער 67, טעל. 127-81
נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועק אָפּעראַציע א. ז. וו.), ווי אויך אַמבולאַטאָרישעס פון 11–1 און פון 5–8 אָוונט.

Dr
Wajnberg
ספּעצ. פון לונגען- און האַרץ-קראַנקה.
וואוינט יעצט פּיעטריקאָווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אָן פון 9–10 פריה, 3–5, 8–9 אָוו.

ליכער אויף דער מאַשין
ווערען אָנגענומען אויסצונייען ביי
ג. נאָרדמאַן, שרודמיעסקאַ 8

צוטיילונג פון סאאר-געביט

דער אויסגאנג פון פלעביסציט קען דערצו ברענגען

(פאריז, 8 (ספ. טעל.)

דער „זשורנאל דע לא-סאאר" וועלכער ווערט ארויסגעגעבן דורך דעם פראנצויזישן פאראיין פון סאאר בעהאנדלט די פראגע, וועגן א מעגליכער צוטיילונג פון דער סאאר-טעריטאריע.

די צייטונג ווייזט אן, אז לויט'ן ווערסאלער אפמאך איז אזא זאך מעגליך.

מען קען פאראויסזעהן מיט זיכערקייט — זאגט די צייטונג — אז די דריי מאכט פערטרעטער אין סאאר, דער פעלקער-בונד, פראנקרייך און דייטשלאנד וועלען יעדערער בעקומען שטימען. די פערטיילונג פון סאאר אין דריי חלקים איז איצט א זעהר וואהרשיינליכע לעזונג.

מען דארף אויך נישט פערגעסן דעם הומאניטארען מאמענט פון דער פראגע. אויסער די יודישע מאמענטען, איז די צוטיילונג פון סאאר אויך נויטיג צוליב דעם, וואס דאס איבערגעבען דעם סאאר-געביט צו דייטשלאנד וועט ארויסרופען א אויסוואנדערונג פון נישט-היטלעריסטען, וועלכע זענען אויסגעשטעלט אויף טויט.

די דאזיגע עמיגראנטען דארפען אין סאאר גופא געפינען א פערזיכערטען מקום מקלט, אונטער'ן שוץ פון דער רעגירונג, וועלכע זיי וועלען אויסקלייבען און וואס איז אין איינקלאנג מיט די גרונד-פרינציפען פון פעלקער-בונד, וועגען פרייהייט פאר די פעלקער צו פערוואלטען מיט זיך.

צווינגען פראנקרייך אויפצונעהמען די גרויסע צאהל פליטים אין גלייכווערטיג ווי ארויסרופען א שווערען קריזיס אין פראנקרייך, אנ'עקאנאמישען און סאציאלען. דער פעלקערבונד קען נישט אנבינדען פראנקרייך אזא לאסט, נישט עובר זייענדיג דעם אפמאך און אונזער רעגירונג וועט עס נישט קענען אננעהמען.

סאארבריקען, 8 (ספ. טעל.)

יעדען טאג קומען אין סאאר-געביט מענשען, וועלכע זענען בערעכטיגט צו שטימען און וואוינען אין אנדערע לענדער, לעצטענס זענען אנגעקומען דייטשען פון כינא, יאפאן און אמעריקא.

שרפה אין א טשעכישען באהן-מאגאזין

פראג, 8 (ספ. טעל.)

היינט אין דערפריה איז אויסגעבראכען א שרפה אין שרוסנאווער באהן-מאגאזין, וועלכער האט פערניכטעט די באהן-ווארשטאטען און צוויי לאקאמאטיוון, די שאדענס בעטרעפען אנדערהאלבען מיליאן פראנק.

פרעזידענט פון דאנציגער סענאט

אויפגענומען דורכן מלוכה-פרעזידענט אין ספאלא

ווארשא, 8 (טעלעפאניש)

דער פרעזידענט פון דאנציגער סענאט גריי-זער, וועלכער ווײלט איצט אין ווארשא, איז היינט ארויסגעפאהרען קיין ספאלא, וואו ער אויפגענומען געווארען דורכן מלוכה פרעזידענט מאשטשיצקי.

פראנקרייך זאל פערמיטלען

אין די פויליש-ליטווישע בעציהונגען

קעניגסבערג, 8 (ספ. טעל.)

די ליטווישע צייטונגען „ריטאס" לעגט פאר דער ליטווישער רעגירונג צו געפינען אנ'אויסוועג ווי אזוי צו קומען צו א הסכם מיט פוילען. די צייטונג האלט, אז פראנקרייך דארף זיך אונטערנעהמען די פערמיטלונג צווישען פוילען און ליטע.

פעהלערן פון האַרץ און נערווען-סיסטעם

דערלויבען נישט צו טרינקען אויפרייצענדע קאווע און טעה. זעהר הורקואמע מעטיקייט ביי די פעהלערן האט ארויס דאס בעקאנטע קרייטערנער-געמישעכץ פון

Oskar Wojnowski HERBACIANKA

פערלאנגט איז די אפטייקען און סקלאד-אפטעטשנעס.

Skład główny: Warszawa, Al. Jerozolimska 75, tel. 857-25 פרייז פון א שאכטעל 2.50 זל.

אויף דער פראוזנין ווערט ארויסגעשיקט פאר פאסט דורך נאכנאהמע אטועניגמענס 2 פעקלעך.

לאדזער נייעס

ביליגער געווארען עלעקטריע

מיט 4 גראשען אויף א קילאוואט-שעה

די דירעקציע פון דער עלעקטראווניע מאכט בעקאנט, אז פון 16 יאנואר אן וועט דער שטראם פאר עלעקטריש ליכט בעטרעפען 76 גראשען א קילאוואט שעה אנשטאט 80 גראשען ווי ס'האט ביז איצט געקאסט. ווען מ'וועט בעצאהלען דעם אינקאסענט אין שטוב וועט א קילאוואט שעה קאסטען 70 גראשען אנשטאט ווי ס'האט ביז איצט געקאסט 74 גראשען; פאר'ן חודש דעצעמבער וועט פאר ליכט גערעכענט יוערען אנשטאט 87,58 גראשען נאר 84,48 א קילאוואט שעה, פאר קראפט אנשטאט 32,44 נאר 31 29 א קילאוואט שעה מיט דיזעלבע הנחות, וועלכע זענען ביז איצט גערעכנט געווארען.

ליקווידירט א פאבריקס-סכסוך

(א) נעכטען איז אין דער זאקען-פאבריק פון דיידענבוים (פאמארסקא 164) ליקווידירט געווארען דער סכסוך, וואס איז ענטשטאנען צוליב דעם, וואס ביי יעדער מאשין זענען אוועקגעשטעלט געווארען צו צוויי ארבייטער, און מחמת'ן דער קלענערער בערעכענונג פון די נישט-אויסגענוצטע ארלויבען.

אנ'אונטערגעווארפענע קינד

(א) אינ'ם טרעפען-הויז אויף זאוואדזקא 9, האט מען געפונען אנ'אונטערגעווארפענעם 6 חדשים'דיגען יונגעלע.

מ'האט דאס קינד אריבערגעשיקט אינ'ם שטאטישען דערציהונגס-הויז.

פון „וויזא"

היינט 9 אווענד קומט פאר אין לאקאל פון „וויזא" (שיענקיעוויטשא 26) א „גלעזעל טיי", אויף וועלכען ס'וועט בעטראכט ווערען די פראגע וועגען בעטייליגען זיך אין דער אלוועלטליכער וויזא קאנפערענץ אין ארץ-ישראל און וועגען ק.ק.ל. א רעפעראט א"ט: „די מאדערנע העברעאישע ליטעראטור און די פאלעסטינישע ווירקליכקייט" וועט האלטען ה' לוסטערניק.

ראדיא-פראגראם

מיטוואך, דעם 9-טען יאנואר 1935

6.45 פריהמארגען אודיציע, 6.48 פליטען 6,52 גימנאסטיק, 7,07 פליטען, 7,50 רעקלאמע קאנצערט, 11,57 צייט סיגנאל, 12,03 ידיעות, 12,05 פרעסע איבערזיכט, 12,10 קאנצערט, 1 ידיעות פון טאג, 1,05 פליטען, 3,30 עקספארט ידיעות 3,35 בערזע, 3.45 טעאטער פראגמענט, 4 אודיציע, 4,45 א שמועס פאר קינדער, 5 קאנצערט, 5.25 א שמועס פאר פרויען, 5,35 פליטען, 5,50 ראטגעבער פאר טפארטלער, 6 פליטען, 6,10 רעפערטואר פון די טעאטערן, 6.45 רעפעראט, 7 לייכטע מוזיק, 7,20 אקטועלער שמועס, 7,30 מוזיק, 8 אודיציע — געווידמעט דעם אנדענק פון לודוויק לודוויסאוויסקי, 8,45 אווענד ידיעות. 9 שאפען-קאנצערט. 9,30 [illegible], 9.40 געזאנג רעסיטאל, 10 רעקלאמע [illegible], 10.16 [illegible], 10.35 [illegible] מוזיק, 11 ידיעות, קאמוניקאטן, 11.05 [illegible] מוזיק.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי	—	—	—	96 00
3 פראצענטיגע	בודאוולאנע		—	46.00
4 „	דאלארובקא		—	53.40
7 „	סטאביליזאציע	(אמ.)		70.00
5 „	ווארשאווער	פ.-ב.	1934	61.00
5 „	לאדזער	„		54 00
ענגלישער פונט	—	—	—	25 93
דאלאר אפיצ.	5.28	נישט אפיצ.	—	5.24
גאלד-דאלאר	—	—	—	8.91.50
גאלד-רובל	—	—	—	4.59
דייטשער מארק	—	—	—	1.97

DR.

L. Czarnożył

יאלינט יעצט אויף

פיעטריקאווער 62 טעל. 224-94

אוּן נעהמט אן פון 9.30 ביז 10.30 פארמיטאג און פון 4—6 נאכמ.

ספעצ. האריץ-קראנקהייטען

די אונטערהאנדלונגען מיט די ציוניסטישע פארטייען

געשפרעך מיט דוד בן-גוריון

ירושלים. די רעדאקציע פון „פאלקאר" האט זיך געווענדעט צו ה' ד"ר בן-גוריון, וועלכער האט אין נאמען פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע אונטערגעשריבען אין לאנדאן די הסכמים מיט ה' וו. זשאבאטינסקי, דעם פיהרער פון דער רעוויזיאניסטישער פארטיי, מיט א ריהע פראגען מכוח די דאזיגע הסכמים, זייער כאראקטער און זייער צוועק.

דאס ארבייטס-פראגראם פון דער איצטיגער עקזעקוטיווע

— וואס האט בעוואויגען די עקזעקוטיווע פון דער יודישער אגענץ צוצוטרעטען צו די אונטערהאנדלונגען מיט די ציוניסטישע פארטייען?

— די איצטיגע ציוניסטישע עקזעקוטיווע האט, צוטרעטענדיג צו איהר ארבייט, זיך געשטעלט א ארבייטס-פראגראם, וועלכער האט ענטהאלטען די פאלגענדע 8 וויכטיגע פונקטען:

א) א קאמף פאר דער פערברייטערונג פון דער ארבייטענדער און אלגעמיינער עליה;

ב) ארדענען די פינאנציעלע ווירטשאפט פון דער אגענץ און פערשטארקען דעם נאציאנאלען קאפיטאל;

ג) בעציהען די קאלאניזאציאנישע טעטיגקייט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע;

ד) ערווערבען באדען-רעזערוען;

ה) א קאמף געגען קאנסטיטוציאנעלע ענדערונגען, וועלכע פערלעצען איהר זענען אלע צו פערלעצען די רעכטע פון דעם יודישען פאלק אין ארץ-ישראל און מבטל זאגען צו די עפענטליכע פערפליכטונגען פון דער מאנדאטאר-מאכט;

ו) פערפעסטיגען די ציוניסטישע ארגאניזאציע, פערשטארקען איהר איינהייט און גאנצקייט, פארגרעסערן איהר איינפלוס כלפי פנים און כלפי חוץ, פערשטארקען איהרע ארבייטס-מעגליכקייטען אויפ'ן פאליטישען, קאלאניזאציאנישען און ארגאניזאציאנעלען געביט;

ז) פערשטארקען די קאאפעראציע מיט דער מאנדאטאר-מאכט און מיט'ן ענגלישען פאלק;

ח) פלעגען בעציהונגען פון געגענזייטיגער פערשטענדעניש און שלום מיט'ן אראבישען פאלק.

דער ארבייטס-הסכם צווישען דער „הסתדרות" און דער רעוויזיאניסטישער פארטיי

— אין וואס בעשטעהט די איבערליכע פערבינדונג צווישען דעם הסכם וועגען אויסמיידען דאס בענוצען זיך מיט פסול'ע מיטלען אין דעם קאמף צווישען די פארטייען און דעם ארבייטס-הסכם, וואס איז גלייכצייטיג אונטערגעשריבען געווארען אין לאנדאן?

— די עקזעקוטיווע האט געזעהן אין די סכסוכים צווישען ארבייטער, וואס על פי רוב זענען די ארגאניזירט געווארען פון אויבען צו בעשטימטע פאליטישע צוועקן, איינעם פון די געפעהרליכסטע וואונדען פון די שטעטען, וועלכע האבען געשטעלט אין געפאהר דעם שלום פון ישוב, און זי האט געפאדערט פון דער רעוויזיאניסטישער פארטיי צו פערפליכטען איהרע ארבייטער אין ארץ-ישראל צו אנ'ארבייטס-הסכם, וועלכער וועט פערזיכערען חבר'ישע בעציהונגען צווישען אלע ארבייטער, א גערעכטע פערטיילונג פון דער ארבייט צווישען אלע, וואס רופען זיך אין איהר, און די אפשאפונג פון אנשטענדיגע ארבייטס בעדינגונגען, פונקט ווי דאס זעהט פאראויס דער הסכם, וואס עקזיסטירט שוין פון א לענגערער צייט צווישען דער „הסתדרות" און דעם „הפועל המזרחי". דאס אפשליסען אזא הסכם ליגט נישט אין דער קאמפעטענץ פון דער עקזעקוטיווע, נאר אין דער קאמפעטענץ פון די פעראינטערעסירטע ארבייטער-ארגאניזאציעס.

די עליה-רעכט פון דעם בית"ר

— פארוואס האט די עקזעקוטיווע מסכים געווען צוריקצוגעבען דעם בית"ר דיזעלבע רעכט אויף געביט פון הכשרה און עליה?

— לויט'ן פסק-דין פון דעם קאנגרעס-געריכט זענען ביי בית"ר אפגענומען געווארען זיינע קאלעקטיווע רעכט אין די ארץ-ישראל-אמטען און אין די הכשרה-אינסטיטוציעס ביז צו דער צייט, ווען דער שלטון פון בית"ר וועט אפגעבען אנ'ערקלערונג, אז ער וועט אין דער צוקונפט נישט געהן אין דער ריכטונג, וואס איז אנגעצייכענט געווארען דורך איהם אין דין פעראָרדנונג, וואס איז בעקאנט אונטער דעם נאמען „פקודה נומער 60". דאס קאנגרעס-געריכט האט זיך געשטעלט אויף דעם שטאנדפונקט, אז עס איז אונדערלאזבאר, פון איין זייט צו [illegible] פון דער [illegible] און פון דער אנדערער זייט צו ערקלערען א חרם אויף די סערטיפיקאטען און זוכען זייטיגע וועגען, כדי צו בעקומען סערטיפיקאטען דירעקט פון דער רעגירונג, אהער דורך דער פערמיטלונג פון די ארבייטס-געבער. אין די אונטערהאנדלונגען, וועלכע זענען פארגעקומען אין לאנדאן, האט דער שלטון פון בית"ר מסכים געווען צו סוספענדירען (אפצושטעלען די גילטיגקייט) פון דער פקודה נומער 60, ווי אויך צו סוספענדירען אלע פעראָרדנונגען און בעשלוסען, סיי פון דער רעוויזיאניסטישער פארטיי און סיי פון בית"ר, געגען דעם קרן קימת לישראל און דעם קרן-היסוד. פון דער צווייטער זייט האט די ציוניסטישע עקזעקוטיווע מסכים געווען צו סוספענדירען די ווירקזאמקייט פון דעם פסק-דין און צוריקצוגעבען דעם בית"ר די אלע רעכט, וועלכע ער האט געהאט פאר דעם סכסוך. עס איז אויך אין לאנדאן בעשטימט געווארען, פארשטערען די אונטערהאנדלונגען איבער אלע ציוניסטישע שטרייט-פראגען.

די אונטערהאנדלונגען מיט דעם „מזרחי"

— צי וועלען געפיהרט ווערען אונטערהאנדלונגען אויך מיט דעם „מזרחי"?

— אזוי ווי די עקזעקוטיווע אנהויבען די אונטערהאנדלונגען מיט דעם „מזרחי". די אונטערהאנדלונגען וועלען געפיהרט ווערען הויפטזעכליך ארום א ציוניסטישען ארבייטס-פראגראם און וועגען פערשטארקען די קראפט פון דער ציוניסטישער בעוועגונג כלפי פנים און כלפי חוץ. ווי אויך ארום די ספעציעלע פאדערונגען פון דעם „מזרחי". די אונטערהאנדלונגען וועלען געפיהרט ווערען מיט דער וועלט-צענטראלע פון דעם „מזרחי" אין ירושלים.

ווען וועט פארקומען דער 19-טער ציוניסטישער קאנגרעס?

— צי וועט דער 19-טער ציוניסטישער קאנגרעס פארקומען אין דער נארמאלער צייט?

— די עקזעקוטיווע וועט זיך נישט בענוצען מיט דאס רעכט, וואס איז געגעבען געווארען דורכ'ן לעצטען קאנגרעס דעם ציוניסטישען אקציאנס-קאמיטעט אפצולייגען דעם קאנגרעס אויף א יאהר, און דער קאנגרעס וועט פארקומען אין דער געהעריגער צייט, ד. ה. אין זומער 1935. די עקזעקוטיווע בעטראכט איצט די פראגע וועגען דעם ארט פון דעם קאנגרעס און מאכט שוין די נויטיגע הכנות פאר זיין צונויפרופן. (פאלקאר)

טעאטער „פילהארמאניע" נארוטאוויטשא 20.

פרייטאג, דעם 11 יאנואר הויבען זיך אן די **גאסטשפילען** פון דראמאטישען אנסאמבל אונטער דער קינסטלערישער לייטונג פון

אברהם מארעווסקי

ס'וועט אויפגעפירט ווערן די פרעמירטע פיעסע אין 4 אקטען פון וו. נ. ביל-בעלאצערקאווסקי

דאס לעבען רופט!

איבערזעצונג און רעזשי: א. מארעווסקי. ס'בעטייליגען זיך: אברהם מארעווסקי, רחל האלצער, דוד ליכט, יעקב קורלענדער און אנד.

פריהמארגען- און אווענד-מיטאגס-פרייזען פון 50 גר. • פרייזען פון 70 גר. ‖ דאס טעאטער ווערט גוט בעהייצט.

בילעטען אין קאסע פון פילהארמאניע. — פרטים אין ווייטערדיגע אנאנסען.

„נייער פאָלקסבלאַט"
לאָדז, 9 יאַנואַר 1935
לאָדז, 9 יאַנואַר 1935

ספּעציאַליטעט פון דער ענדעציע

אַלצדינג ווערט בעזעצט אויז בערויבט פון די יודען

ס'קלינגט ממש ווי אַן איראָניע, וואָס די ענדעציע האָט אין איין אייגרעדען דער פּוילישער געזעלשאַפט, אַז איהר, די ענדעקישע, אידעאָלאָגיע רעפּרעזענטירט דאָס פּראָגראַם פון „גרויסען" פּוילען, אַז ס'וואָלט נאָר געווען גענוג צו רעאַליזירען איהרע לאָזונגען — און פּוילען וועט ווערען אַ מעכטיגע גראַנדיעזע מלוכה, וואָס וועט קאָנען שפּילען אַן'ערשטראַנגיגע ראָלע אין די אייראָפּעאישע פּאָליטישע כחות, מיט איין וואָרט, אַז פּוילען וועט דורך דער ענדעציע ווערען אַ פּאָליטישער און ווירטשאַפטליכער גרויסמאַכט. בכלל איז דאָס װפּרטעל „גרויס", „מעכטיג" דאָס בעליבסטע ביי די ענדעקישע פּובליציסטען: דאָס וואָרט איז אַפילו אַריין אין דער אָפיציעלער בעצייכנונג פון דער פּאַרטיי: „לאַגער פון גרויס-פּוילען".

אָבער ס'איז גענוג צו אַנאַליזירען די ערשטע בעסטע פּראָגראַמאַטישע ערקלערונג פון דער ענדעציע וואָס איז געווידמעט דער יודישער פראַגע, כדי זיך צו איבערצייגען, ווי ווייט דער ענדעקישער פּאָליטישער געדאַנק מאַכט קליין די אידעע פון אַ גרויסען פּוילען, פאַרשטעלענדיג דאָס יודען-פּראָבלעם אַלס דאָס צענטראַלע פּראָבלעם, פון וועלכע ס'איז אָפּהענגיג די עקזיסטענץ פון דער מלוכה און פון פּוילישען פאָלק בכלל. קיינער גיט זיך נישט אָפּ בעסער פון אונז קיין חשבון, אַז די לעזונג פון דער אָנגעווייטאָגטער יודישער פראַגע אין פּוילען איז איינע פון די וויכטיגסטע מלוכה-פראַגען, ווייל מיר האַלטען, אַז אַ קלוגע און פאָראויסזעהעוודיגע מלוכה-פּאָליטיק קאָן נישט פערהאַלטען זיך גלייכגילטיג לגבי דער קאַטאַסטראָפאַלער ווירטשאַפטליכער רואין פון דריי מיליאָן בירגער פון דער מלוכה.

ווען אַלזאָ די יודישע פּובליציסטיק שטעלט אַזויערנאָך די פראַגע, אויף אַזאַ אַלאַרמירענדיגען אופן, אַרויסרוקענדיג דאָס יודישע פּראָבלעם אויפ'ן ערשטען אָרט און בראש פון אַלע אַנדערע פּראָבלעמען אין דער מלוכה, דאַן וואָלט דאָס אין אַ געוויסען זין געווען פאַרשטענדליך: עס גייט דאָך דעגען די עצם יסודות פון דער יודישער בעדראָהטער עקזיסטענץ.

אויב אָבער עס טוט דאָס אויף אַ העכסט אַלאַרמירענדיגען אופן דער הויפּט-פּאָליטישער אָרגאַן פון דער ענדעציע, אַרויסטרעטענדיג מיט דער אמת משוגעתדיגער טעאָריע, אַז די יודען בעדראָהען כלומרשט די עקזיסטענץ פון דער פּוילישער מלוכה און פון פּוילישען פאָלק אַ דאַנק דעם, וואָס אין פּוילען איז פאַרהאַן אַ דריי-מיליאָניגער יודישער קיבוץ, וואָס האָט דערצו נאָך — אַ דאַנק דער פּאָליטיק פון דער רעגירונג קיין שום השפעה נישט אויפ'ן פּאָליטישען און נישט אויפ'ן ווירטשאַפטליכען לעבען פון דער מלוכה און ביי וועלכען ס'ווערט ביסלעכווייז ממש צוגענומען דאָס שטיקעל ברויט פון מויל, דאַן ווי אַזוי קאָן מען דאָס אָנרופען, אַז נישט עקסטרעמסטער דעפּעטיזם, אונגלויבען אין די אייגענע כוחות פון פּוילישען פאָלק און פון דער פּוילישער מלוכה, ווי אַזוי זאָל מען עס אויסטייטשען, סיי דען מיט עפּעס אַ קרענקליכען מוט, מיט איין וואָרט מיט דעם, וואָס פרויד רופט אָן „מינדערווערטיגקייטס-קאָמפּלעקס".

אָט איז ווידער די „גאַזעטאַ וואַרשאַווסקאַ" (דוואַ גראָשע) אַרויסגעטרעטען מיט אַן'אַלאַרם מכוח „יודישער פּאָליטיק". דער יודישער „סטראַשאַק", וואָס איז אַ רעזולטאַט פון אַ קראַנקהאַפטער פאַנטאַזיע, בעמיהט זיך אַרויסצורופען דעם איינדרוק, אַז שיער נישט די יסודות פון דער פּוילישער מלוכה זענען בעדראָהט.

ס'איז אַ קלאָרע זאַך, אַז בכדי צו קאָנען ביז'ן סוף דורכפיהרען די קאָנצעפּציע, וואָס איז אינגאַנצען געבויט אויף אַ פיקציע, מוז דער ענדעקישער אָרגאַן זיך צופּאַסען אַ גאַנצע רייהע ליגנערישע בעווייזען און אויסגעטראַכטע פאַקטען: דאָס איז שוין די ענדעקישע ספּעציאַליטעט, וואָס קאָן מען אַלץ דאָרט נישט געפינען? אָנהויבענדיג פון דער ספּעציעלער יודישער פּאָליטיק וועלכע איז פאַר אַלעמען פערהוילען, ווייל זי ווערט געפיהרט אין זשאַרגאָן און אין העברעאיש, און ענדיגענדיג מיט אַקטועלע צילען פון דער יודישער פּאָליטיק — דאָס אַלץ מוז מען ערקלערען נאָר מיט דעם פּאַטאַלען מום, מיט דער קרענק, וועגען וועלכער ס'איז פריהער געזאָגט געוואָרען, אָט דעם מום, וואָס נעהמט צו ביי די ענדעקעס יעטוועדע פעהיגקייט צו בעגרייפען די ווירקליכקייט, ווייל ער רופט ביי זיי אַרויס שרעק, אומגלויבען און פּעסימיזם.

און דערפאַר איז יעטוועדע פּאָלעמיק מיט דעם ענדעקישען געדאַנקען-גאַנג אומגעהויער שווער. ווייל די ענדעקישע בעווייזען דרייען זיך אַרום אין אַ תהום פון פיקציעס, פון אויסגעטראַכטע ליגנערישע מעשיות, ווען אָבער מ'זאָל וועלען פון דעם שרייבעכץ פון ענדעקישען פּובליציסט אַרויסטיילען עפּעס רעאַלעס, וואָלט מען געדאַרפט דעם אונטערשיד צווישען אונזער דענקאופן און דעם ענדעקישען ערקלערען אויף אַזאַ אופן: די ענדעציע, וועלכע איז בעהערשט פון יודאָפאָביע און פון אייגענער מינדערווערטיגקייט ציטערט פאַר'ן גורל פון דער מלוכה און פון פּוילישען פאָלק, אַריינפאַלענדיג אין אַ מוראדיגען פּעסימיזם און אונגלויבען צוליב דעם, ווייל אין פּוילען זענען פאַרהאַן יודען און אַנדערע נאַציאָנאַלע מינדערהייטען. מיר דאַגעגען קוקען מיט בטחון אין דער צוקונפט. מיר גלויבען אין גרויסען און שטאַרקען פּוילען, גלויבענדיג גלייכצייטיג, אַז די קראַפט פון לאַנד וועט זיך שטיצען אויף דער גלייכבערעכטיגונג און האַרמאָנישער צוזאַמענאַרבייט פון אַלע בירגער פון דער מלוכה.

משה רבנו רופט אָפּ די ביבער

גלענצענדער פעליעטאָן איז אַ דייטש-עמיגראַנטישע בלאַט

מיר האָבען שוין געשריבען וועגען דעם, אַז היטלער האָט בדעה אינגאַנצען איבערצואַרבייטען זיין בוך „מיין קאַמף", כדי מעגליך צו מאַכען, דאָס בוך זאָל אַרויסגעגעבען ווערען אין פראַנקרייך. אין איצטיגען אויסזעהן וואָלט עס געווען אַ סקאַנדאַל, ווייל דאָס בוך איז אין גרעסטען טייל פול מיט דער טיפסטער שנאה צו פראַנקרייך און צו די פראַנצויזען.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם איז אין „נייעם פאָרווערטס", וואָס גייט איצט אַרויס אין פּראַג, אָפּגעדרוקט אַ גלענצענדער פעליעטאָן א. ג. „משה רופט אָפּ די ביבעל". מיר ברענגען דאָ דעם פעליעטאָן.

ד י ר ע ד.

דער פיהרער פון יודישען פאָלק משה האָט אַרויסגעגעבען אַן'עפענטליכע מיטטיילונג. וואָס איז נוגע דעם אינהאַלט פון די פינף ביכער, וואָס זענען דורך איהם אָנגעשריבען און אַרויסגעגעבען אונטערן נאָמען „דער חומש".

מיט פערדרוס בין איך געוואויר געוואָרען, אַז מ'האַלט מיך פאַר אַ שונא פון עגיפּטישען פאָלק. אָט די פאַלשע מיינונג שטיצט זיך אויף איינעגע שטעלען פון בוך, וואָס איך האָב געהאַט אַרויסגעגעבען און וואָס הייסט „מיין חומש". אַזוי ווי מ א מ ע נ ט א ל בין איך פעראינטערעסירט צו איבערצייגען דאָס שכנישע עגיפּטישע פאָלק מכוח מיינע פריינדליכע געפיהלען צו איהם, רוף איך פייערליך אָפּ פון „מיין חומש" אַלע שטעלען וואָס בעווייזען עפּעס פונקט דעם היפך.

כדי אויפצוקלערען אָט די בעדויערנסווערטע דורכפאַלען פון מיין זייט, בעמערק איך אָט וואָס: ווען איך האָב געשריבען דעם חומש, האָב איך זיך געפונען אין מצב פון שווערער דעפּרעסיע. ווי בעקאַנט, בין איך אין עגיפּטען אַ געוויסע צייט פערפאָלגט געווען דורך שטעקבריף מצד דעם רעזשים פון פרעה'ן, ווייל איך האָב זיך אָפּגערעכענט מיט אַ געוויסען מצרי, וואָס האָט געפּייניגט אַ יודישען אַרבייטער ביי צוואַנגס-אַרבייט. זייענדיג אויפגערעגט צוליב אָט דער אונגערעכטיגקייט און אויך דערפאַר, ווייל ס'האָט מיך פערדראָסען אויף די מעטאָדען, דורך וועלכע מ'האָט די בני ישראל גענומען אויף צוואַנגס-אַרבייט אונטער דער ממשלה פון פרעה'ן, האָב איך אָנגעשריבען עטליכע אָפּזאַצען, וואָס איך בעדויער איצט, און כ'שאַץ אָביעקטיוו אָפּ די זאַך.

איך ערקלער אויסדריקליך, אַז דאָס אָנרופען עגיפּטען „קאָנצענטישער רעזשים" און דאָס אַריינשטעלען די ווערטער אין די עשרת הדברות, דאַרף מען בעטראַכטען אַלס לאַפּסוס, וואָס איז ענטשטאַנען צוליב מיין אויפרעגונג פאַרן אַנטייל פון די יודען אין די אַרבייטס-לאַגערען ביים בויען די פּיראַמידען.

איך האָב אויך נישט געהאַט קיין שום שלעכטע כוונות, ברענגענדיג אויף עגיפּטען פערשידענע פּלאָגען. דעם חושך מצרים ציה איך איצט צוריק אונטער מיין עהרען-וואָרט און איך בעוואָרען זיך דעם חושך איבערצולאָזען נאָר אין מיין גלייכגעשאַלטעטע אוניווערזיטעטען.

בעזונדערס האַלט איך אין איין בעדויערען, וואָס זיין קעניגליכע מאַיעסטעט דער פרעה פון מצרים איז אומגעקומען אין די כוואַליעס פון רויטען ים. איך שטרייך שטאַרק אונטער, אַז קיינער פון מיין פאָלק האָט אין דאָזיגען פערברעכערישען אַטענטאַט קיין אַנטייל נישט גענומען. מיר וואַרפען אָפּ יעטוועדען אַטענטאַט אויף די פיהרענדע פּערזענליכקייטען פון די פרעמדע מלוכות און דאָס אָהן אונטערשיד פון וועלכער ס'איז פאָרם זיינער. אין דער היגזיכט קאָן מען אונז בכלל קיין שום זאַך נישט אויפווייזען. דער פערלויף פון דעם פאַל, וועלכען איך האָב בעשריבען און וועלכער איז געווען אַ רעזולטאַט פון מיין דעמאָלטיגער שטימונג, דער פייערליכער אומגאַנג פון דעם פאַל מיט'ן אַנטייל פון ציטערס, מיט געזאַנג און טענץ, דער-מאָנט מיט גאָרנישט אונזער אַנטייל אין דער דאָזיגער קאַטאַסטראָפע, וועלכע איז געווען נישט עפּעס אַנדערש ווי אַ גאָטעסדינסט.

איך האָב זיך בעמי'הט, אַז „מיין חומש" זאָל ערשיינען אין אַ נייער אויסגעבעסערטער אויסגאַבע. די פאַלשע אָפּשניטען וועגען עגיפּטען, וואָס געפינען זיך אין די ביז'איצטיגע אויפלאַגעס, וועלכע זענען פערשפּרייט געוואָרען אין אַ צאָהל פון צוויי מיליאָן עקזעמפּלאַרען און וואָס קאָנען אַרויסרופען אַ פאַלשע פאַרשטעלונג וועגען מיין דענק-אַרט, ווערען דערמיט צוריקגעצויגען. די נייע אויפלאַגע איז בעשטימט פערשפּרייט צו ווערען אויסשליסליך אין עגיפּטען.

איך בעדויער זעהר, וואָס אַ דאַנק דעם נישט גינסטיגען צושטאַנד פון מיינע נערווען בעת כ'האָב געשריבען דעם חומש, האָט דאָס ווערק אין משך פון 3 טויזענד יאָהר זיך בעוויזען אין אויסגאַבעס, וואָס קאָנען אַרויסרופען מיספערשטענדנישען. זאָל עס מיר פערגעבען ווערען נעהמענדיג אין אכט, וואָס די ביבעל פון אַן'אַנדער גרויסען פאָלק האָט ס. ה. נאָך 10 יאָהר געמוזט גרינדליך געענדערט ווערען אין די וויכטיגסטע יסודות.

די צוקונפטיגע שפּעטער פון די ביבעלס ראָט איך: שרייבט קיינמאָל נישט אייערע ביכער אין צושטאַנד פון גייסטיגע דעפּרעסיע.

א י י ע ר   מ ש ה,   פ י ה ר ע ר.

ר'האָט פופציג טויזענד תירוצים

דער סוחר און דער אנטי-היטלער-בויקאָט

מען האָט נעקענט פון פאָראויס פערשטיין און ערוואַרטען, אַז דער בויקאָט געגען היטלער-דייטשלאַנד וועט נישט האָבען קיין אָנשפּאַר ביים מסחר — כסף וזהב מטהר ממזרים. וואו עס האַנדעלט זיך וועגען מסחר, אַזוי וועט מען פערשאַכערען דאָס היילינסטע אין דער וועלט, אבי דעם גראָשען צו מאַכען, הערט מען טאַקע דעריבער בסדר מעשיות פון בויקאָט-ברעכעריי און פּרובירט אַ שמועס טון מיט אַ יודען אַ סוחר, אַז דער נאַצי רעזשים ראָט אויס ביי זיך אין לאַנד אַלע יודען. און אַז כדי צו קעמפען געגען דעם דאַרף מען מיט די מאָדערנע המנ'ס קיין משא-ומתן נישט האָבען, נישט קויפען ביי איהם וואָס דער האַר איז ווערט, אין דער סוחר מיט דעם מספים אויף די פולע הונדערט פּראָצענט. גאָכמעהר, ער טוט גלייך אָן די שבת'דיגע קאַפּאָטע און זעצט זיך אַליין אין בויקאָט-קאָמיטעט, כדי אַכטונג צו געבען, אַז מען זאָל נישט ברענגען קיין דייטשע סחורה. אין דער זעלבער צייט אָבער האַנדעלט ער אַליין אונטער גאַנץ געשמאַק מיט היטלער-דייטשלאַנד, ער האָט אויך אויף דעם פופציג טויזענד תירוצים, און דער עיקר דעם שוין לאַנג אויסגעדראָשענעם תירוץ אַז ער האָט דאָרטען ליגען געלד, און מען ניט איהם דאָס געלד נישט אַרויס, מען צווינגט איהם אָפּנעמען זיין קאַפּיטאַל נאָר מיט סחורה, איז אָבער אַ מערקווירדיגע זאַך — ס'איז אַ מעשה אָהן אַנ'עק, ער נעמט אָפּ און האָט ווייטער.

אַזאַ געשיכטע איז ערשט פאָרגעקומען מיט אונזערע וואַלד סוחרים. די מעשה איז גאָר אַ פּשוטע: אין דייטשלאַנד, זייט היטלער איז געקומען צו דער מאַכט, דערהויפּט נאָכדעם ווי ס'איז פּראָקלאַמירט געוואָרען דער בויקאָט אויפען דריטען רייך, איז דאָרט אָנגעפיהרט געוואָרען מיט אַנדערע לענדער אַ סחורה-אויסטויש. שיקט מען למשל אַוועק אַהין אַ וואַגאָן פּאַפּיר-האָלץ, צאָהלט נישט דער דייטש דערפאַר קיין מזומנים, ס'איז פערבאָטען אַרויסצושיקען פון לאַנד פרעמדע וואַלוטע, ס'איז פּשוט נישטאָ אויך, וויבאַלד אַז מען קויפט ביי זיי קיין סחורה נישט, מוז דער סוחר דעריבער אָפּנעמען פאַר זיין סחורה צוריק מיט סחורה, מיט מעדיקאַמענטען, מעדיצינישע אינסטרומענטען, א.ד.גל. אָפּגענומען און ווייטער געשיקט, און ווידער מוז מען אָפּנעמען, און כסדר האָט דער סוחר דאָרט ליגען געלד, און חזיר כשר פיספעל.

איז דאָך אין לדבר סוף, וואו איז דאָ בויקאָט? — וועט מען דאָך צוריק פרעגען: „נו, און וואו איז דער בויקאָט-קאָמיטעט?" דער בויקאָט-קאָמיטעט איז אויסען צו געבען דהכשירים הייגט די וואַלד-סוחרים, מאָרגען די שוועמלען-סוחרים, און איבערמאָרגען אַנדערע סוחרים, אדער אַלע סוחרים פאַר אַמאָל, זיי האָבען דאָך נעבעך אַלע דאָרט גרויסע קאַפּיטאַלען.

קלאָר ווי דער טאָג, אַז פון די סוחרים וועגען האָט מען געמעגט אַפילו נישט אָנהייבען צו בויקאָטירען דאָס ברוינע לאַנד, און אוודאי האָט מען שוין פון זייערטוועגען גענוג אָנגעבויקאָטירט, און אויב זיי זאָגען נאָך נישט אין דער הויך, טראַכטען זיי ביי זיך זיכער ר' לוי יצחק בערדיטשעווער'ס טענה צו גאָט: אַ סוף זאָל עס נעמען, אַנ'עק זאָל עס נעמען! דער בויקאָט איז פאַר די סוחרים עפּעס אַנ'אַנשיקעניש, פון וועלכער זיי זעהען מיט אַלע מעגליכקייטען, מיט כלערליי תירוצים אַרויסצודרעהען זיך, און ווען זיי וואָלטען נישט מורא האָבען, אַז דער עולם וועט זיי בויקאָטירען דעריבער, וואָלטען זיי זיך שוין לאַנג אָפּגעטרייסעלט פון דער דאָזיגער אַנשיקעניש און אַרויס אָפען און געזאָגט קליפּ און קלאָר: אמת, מען דאַרף בויקאָטירען נאַצי-דייטשלאַנד, אָבער עס דאַרף דאָך נישט ליידען דערפון דאָס יודישע פאָלק.

און דאָרטען וואו עס האָט געדאַרפט זיין דער צענטער פון בויקאָט, אין דער גרויסער יודישער מסחר-וועלט, דאָרטען קען ער דווקא נישט זיין, און דאָ וועט נישט העלפען קיינע אַגיטאַציעס, קיינע קאָמיטעטען. וועט מען זיי פערשפּאַרען די טיר, וועלען זיי נעהן דורכ'ן פענסטער, אָדער נאָך בעסער, זיי עפענען אַ אַ שפּאַרע אין טיר ביז זיי פראַלען איהר אינגאַנצען אויף. דערפאַר די פאָלקס-מאַסען. די אַרבייטער און האַרעפּאַשניקעס, די וואָס האָבען נישט קיין פּראָפיטען פון האַקענ-דייטשלאַנד און ווייסען גוט, וואָס עס האָט געשאַפען ביי זיך אין לאַנד פאַר זייערע ברידער אַרבייטער און יודען, זיי בויקאָטירען דייטשלאַנד. זיי דאַרפען נאָר זיך נעהמען ענערגישער, און דאַן וועלען זיך מעגען די ס'חרים ברענגען פון דייטשלאַנד וועלכע סחורה זיי וועט נאָר געפעלען, וועט דער אָרימער קאָנסומענט זאָגען זיין וואָרט: איך קויף נישט די נאַצישע סחורה! — וועט זיין גענוג.

(וו. ס.)

Dr. H. Rakowski
אינערליכע קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
האָט זיך איבערגעצויגען פון זאַוואַדזקאַ 8
אויף טראַוגוטאַ 5, טעל. 137-34.

רעוויזיאניסטען וועלען נישט אנערקענען

קיין דיסציפלין און קיין מעהרהייטס־סיסטעם, נאר א פעדעראציע און קאאליציע אין דער ציוניסטישער ארגאניזאציע

רעפעראט פון וו. זשאבאטינסקי אין לעמבערג

לעמבערג. וו. זשאבאטינסקי איז אויפגעטראטן דאנערשטאג אין אווענט אין זאל פון קינא „פאלאס" אויף א גרויסער פערזאמלונג מיט א רעפעראט א. ד. ט. „איינהייטס־פראנט".

וועגן איינהייטס־פראנט

מען קען רעדן — הויבט אן זשאבאטינסקי — פאר דעם איינהייטס־פראנט, געגען איהם און וועגן איינהייטס פראנט. די 2 הסכמים, וואס זענען שוין צווישן אונז און די לינקע אונטערגעשריבן געווארן און דער דריטער וואס דארף נאך ראטיפיצירט ווערן זענען נאך ווייט פון צו קענען זאגן, אז עס איז דערגרייכט געווארן אן איינהייטס פראנט. דער ערשטער אפמאך האט געהאט דעם צוועק אבצושטעלן די געגענזייטיגע פיזישע קאמפן און שאפן א צושטאנד, וואס ענטשפרעכט א קולטורעלער און ציוויליזירטער געזעלשאפט.

וועגן צווייטן הסכם קאן איך נישט רעדן, ווייל ער איז נאך נישט ראטיפיצירט, הגם דער צווייטער צד האט איהם שוין פערעפענטליכט. איך וויל בלויז זאגן, אז דער אפמאך איז א צייטווייליגער „מאָדוס וויווענדי" צווישן צוויי גלייכבערעכטיגטע ארבייטער ארגאניזאציעס, ביז מען וועט אויסארבייטן א בייעם סאציאלען קודשים פון אבליגאטארישן באציאנאלען ארבייטס־אויש. דער גרונד־זאך פון הסכם באשטעהט דערין, אז אין די אונ־טערנעהמונגען וואו עס ארבייט אפילו א מינאָרי־טעט פון באציאנאלע ארבייטער דארף, ביז אין דער צייט ווען עס וועט איינגעפיהרט ווערן דער קודשים[?] ... ארבייטס־אויש, פארגעלעגט ווע־רען ביי א יעדען ביית־סכסוך א בוררות, אנדערש טאָר מען נישט ערקלערן קיין שטרייק.

בעזייטיגט דעם תהום

דער דריטער הסכם איז נאך אויך ווייט פון צו זיין א איינהייטס פראנט, ער דערמעגליכט אבער צו רעדן וועגן איינהייטס פראנט. ער פרובירט בעזייטיגן יענע פיינדזעליגע מאמענטן, וואס האבן געשאפן א תהום צווישן ביידע צדדים. די דאזיגע שווערינקייטען זענען סוספענדירט געוואָרן. די עקזעקוטיווע האט צוריקגעצויגן איהר גזירה וועגן נישט ערטיילן דעם בית״ר סערטיפי־קאטן און דער בית״ר האט אבגעשטעלט זיין אקציע פון וועלן ברעכן דעם מאנאפאל פון דער אגענץ ביי דעם סערטיפיקאטען שעדויל און וועט זיך צוריק בעטייליגן אין דער טעטיגקייט פון די ציוניסטישע קרנות דערווייל אין דער צייט פון די „פרידענס" פערהאנדלונגען. טאמער ווערן זיי אבער איבערגע־ריסן אדער זיי וועלן נישט צוגעהאלטן ווערן דורך דעם צווייטן צד, וועט צוריק קומען דער סטאטוס קוואָ.

אלע דריי אפמאכן זענען מיט זיך ענג פער־בונדן, עס איז מעגליך צו רעדן וועגן א ארבייטס הסכם בלויז דעמאלט ווען עס איז דא א גלייכבערעכ־טיגונג ביי דער סערטיפיקאטן פערטיילונג. אלע דריי אפמאכן צוזאמען דארפן אייגענטליך בעט־ראכט ווערן פאר א אייגענטליכן איבערגאנגס סטאדיום, כדי צו קענען פערהאנדלען וועגן א גע־מיינזאמען פראנט.

דערווייל זענען פארגעקומען שמועסן און די קאנקרעטע פערהאנדלונגען וועלן זיך זיכער איבער־גיכן אנהויבן.

מיר ווארפען זיך נישט אונטער קיין מעהרהייט

עס זענען פערהאן 2 פארמען פון א בשותפות־דיגער אקציע. אדער עס ווערט פון ביידע גרופען איין קערפערשאפט, אדער ביידע גרופען בלייבן פאר זיך סאווערען און פיהרען דורך געמיינזאם פאָ־ליטישע אקציעס, וועלכע בעצוועקן בשותפות׳דיגע צילען. אין אנדער פאל קען מען זיך אדורכרעדן וועגן בשותפות׳דיגע צילען און מעטאדן. מען קען אבער נישט חלומ׳ען וועגן דעם, אז איינער זאל זיך אונטערווארפן דעם צווייטן.

צוויי ארגאניזאציעס

הייבט זענען פערהאן צוויי אומאבהענגיגע אר־גאניזאציעס, מעג זיין איינע א גרויסע און די צווייטע א קליינע. מען דארף זיך אבער בעשטרעבן צו דערמעגליכען א בשותפותדיגען וועג, וואס עס מעגליך זיין צו דערגרייכען בנוגע אלע פראגען איז גוט, וואו בלויז וועגן א טייל פון זיי איז אויך נישט שלעכט. הויפטזעכליך דארף אונטערזוכט ווערן צי זענען דא געמיינזאמע צילען, און ערשט דעמאלט ווען די צילען זענען אידענטיש קאן מען רעדן וועגן די מעטאדען.

מען מוז זיך בעציהען צו דעם פראבלעם פון אחדות רעאל און אהן היסטעריע. אהן א געמיינזא־מען פראנט איז די ארבייט בעשווערט. זאל מען אבער נישט מיינען, אז פון דעם איז אבהענגיג דאס אויפבוי ווערק אין ארץ ישראל. די ציוניסטישע אר־גאניזאציע איז בלויז איינע פון די פילע פאקטארן ביי דער ענטוויקלונג פון א ארץ־ישראל אויפבוי.

נישט חלומ׳ן וועגן מאיאריזאציע

מען דארף זיך בעמיהען וועגן צוזאמענארבייט, אבער מען דארף קיינמאל נישט חלומ׳ן וועגן מאיא־ריזאציע און אונטערווארפן זיך די מעהרהייט. מיר געפינען זיך אין גאנץ ספעציעלע פערהעלטנישן און בעציהונגען ווי אנדערע פעלקער און ביי אונז קענען דערפאר נישט אנגעווענדעט ווערן די מאס־רעגעל פון מאיאריזאציע ווי ביי זיי.

פעדעראציע און קאאליציע

ביי אונז קען נישט עקזיסטירן קיין אנדערער אופן ווי פעדעראציע און קאאליציע. עס מוז גע־שאפן ווערן א עקזעקוטיווע פון אלע ציוניסטישע פארטייען און אין אלע סכסוכים מוז מען זיך בע־מיהען צו קומען צו א הסכם. מיר קענען נישט רעדן פון קיין דיסציפלין, ווייל מיר וועלן זיך איהר קיינמאל נישט אונטערווארפן. מיר וועלן נישט טון, צוליב דיסציפלין אזעלכע זאכען וועגן וועלכע מיר זענען איבערצייגט, אז דאס איז שעדליך פאר דער זאך. דאס קען מען פון אונז נישט פערלאנגען אזוי גוט ווי דיזעלבע דיסציפלין איז נישט חל אויך אויף אנדערע פארטייען. דאס זעהען מיר ביים „מזרחי" און דאס זעהען מיר למשל ביי די סתם ציוניסטען א. ז. ב׳ לען, וועלכע ווילען זיך נישט אונטערווארפן דעם צענטראל קאמיטעט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע.

ווען עס דארף אפילו קומען צו א אויסגלייך, מוז מען אויך דערמעגליכן די פערשידענע גרופע ארויסצוטרעטן זעלבסטשטענדיג אויף געביטן פון זייערע אקציעס, ביי וועלכע עס איז צוליב פרינציפיעלע טעמים נישט מעגליך צו געהן איינהייטליך. קיין אנדערער וועג פון פעראייניגונג איז נישט מעגליך נאר אדער קאאליציע, אדער צופאלען זיך.

Dr.
Wołkowyski
האט זיך איבערגעצויגן אויף
ציגעל־גאס 11, טעל. 238-02
נעהמט אן אין הויט- און ווענערישע
קראנקהייטען. מענער־שוועכע
נעמט אן פון 8—12 בייטאג און פון 4—9 אוונט.

ווי לעבען היינט אין אוקראינע

די יודען, וואס קענען נישט ארבייטן

(א בעזוך)

פון ב. צ. גאלדבערג

וואס טוען די אלטע לייט אין אוקראינע — די זעכציג־יעהריגע און עלטערע, וואס קענען נישט אר־בייטן? וואס טוען די פופציג־יעהריגע יודען, וואס טויגן זיך אויך נישט צו ארבייט — די געוועזענע שוחטים, מלמדים, הענדלער און קרעמער — ווי לע־בען זיי און פון וואס לעבען זיי?

עס איז אן אומעטיגע געשיכטע. איך טראכט וועגן די און זעה פאר זיך טויטע יודען אין קא־פאטעס[?], מענטשליכע שאטענס אין בערד. און דאס ערגסטע איז וואס די מענשען בעקלאגן זיך נישט, וואס די פראטעסטירען נישט, פאדערען נישט, דאס זענען מענשען „שברים", געפינענע פון שיקזאל, וואס ווייסן אז קיין אויסוועג איז נישטא — נישטא פאר די נישט קיין פרייד, נישט קיין לייד, די טרערן האבען אויסגעטריקנט און די ליפען זענען פער־שטאפט, מען מיינט, אז בלויז נאכן טויט קאן א מענש ווערען פערשטיינערט, דאס איז א טעות: ביים לעבן קאן א יוד א מענש ווערען איבער־געגאסן[?] אין שטיין.

איך בין געווען אין א מיטעלער שטעטעל אין אוקראינע, נישט צו קליין נישט צו גרויס. פיהרט מען מיר ווייזען דעם מושב זקנים, א יודישער מושב זקנים, אלטע יודען, אלטע יודענער, צווישען זיי אויך א פאר גוים. ווי קומען די גוים אהין? די האלט מען צו ווייזען אז ס׳איז נישט סעקטאנטיש. דער מושב זקנים ווערט טאקע אויסגעהאלטען פון א וואוילטעטיגער, כמעט־פריוואטער ארגאניזאציע, אבער עס איז פארט א יודישער מושב זקנים פאר קליין־שטעטעלדיגע יודען, און די פאר גוים זענען אויך געווארען כמעט ווי קליין־שטעטעלדיגע יודען. זיי רעדען יודיש.

ווייזט מען מיר די בעטען — גאנץ ריינלעכדיגע בעטען, נישט אזוינע ווייכע, אבער ריינע, אהן וואנצען, און נישט צו ענג אויסגערוקט איינס אויף דאס אנדערע, און די קוך איז זויבער און עסענס — גאנץ גוט. די פיזישע זייט פון מושב זקנים איז בעסער, ווי איהר וואלט ערווארט פון א קליין שטעטעל ביי די היינטיגע אומשטענדען אין ראטענפערבאנד.

אבער וואס שווייגען די אלטע לייט? פאר וואס רעדען זיי מיט מיר נישט? איך וויל פערפיהרען א געשפרעך מיט איינעם, מיט אן אנדערען. עס לאזט זיך נישט, נאר איינער, א צעניקער[?]. חכמהט ער זיך [illegible] חשבון. אויף דער אמאליגער גרויסער רייכקייט זייער. „ער איז אמאל געווען שטיין רייך — רעכנט מיר איינער אריין אין אויער — גע־האט [illegible] סאנסאנקעס". די אלטע ווייבער האל־טען זיך אויך פון דער ווייטענס. זיי קוקען מאדנע; זיי האלטען זיך צוזעהן מיט מיר, אבער מאכען זיך ווי זיי זעהען מיך אפילו נישט. מיט וואס בין איך דאס נישט אזוי געפעלען געווארען די לייט פון מושב זקנים?

אז איך בין אריין אין קולטור־צימער פון מושב זקנים האב איך דארטען געפינען דעם ענטפער אויף דער פראגע. דער דאזיגער צימער איז געווען דעקארירט מיט רויטע פאנען, מיט בילדער פון לענין, סטאלין, און וואראשילאוו... און יענע בעקאנטע אויפשריפטען, וואס איהר זעהט אין די קולטור ווינקלען פון די פאבריקען, זענען אויך דא געהאנ־גען אויף די ווענט, און אויפן טיש זענען געלעגען עטליכע בראשורקעס; מסתמא די רעדעס אויפן פאר־טיי־קאנגרעס, מיט נאמען „עמעס" און „שטערן"; נישטא קיין טייטש־חומש איז דארטען געווען און קיין „עין יעקב" אויך נישט, און דאס פלייש וואס האט זיך געקאכט אויף מיטאג איז געווען נישט גע־זאלצען....

איך ווייס, אז געזאלצען פלייש נעהמט אוועק דעם טעם פון דעם, און אז טייטש־חומש מיט עין יעקב׳ זענען „אפיום", — אבער אט די אלטע לייט האט מען גענומען דעם לעצטען ביסעלע פון אט דעם אפיום אליין׳ זיי געהען אוועק פון דער וועלט. אז א מענש ליידט א שרעקליכע יסורים אין בויך טוט מען א הם געבען אפיום צו לינדערען זיינע לייד־דען, און אז ער ליידט א טיפען ווייטאג אין דער נשמה טאר מען קיין אפיום נישט געבען?

וואס זאלען אט יענע אלטע יודען מיט זיך רעדען? מען האט די אויסגעקליבען פון דרויסען צי פון הקדש, צי פון עניען אמאליקער הייזער, אין מען האלט זיי אויס אין דער לעכטיג, אין דער ווארעם און מען גיט זיי א בגד אנצוטון און עסען צו דער זאט — זאלען זיי נאך האבען טענות? אז יואס? עס ווילט זיך נישט לעבען ווי להבדיל א ציג אויפן דאך — שטעהט און מעלה גירה׳ט דעם שטרוי? עפעס איז מען דאך מענ־שען, און מען וועט דאך אמאל מוזען קומען צו א דין אויף יענער וועלט, און מען וועט נעהמען פרעגען.... דער דובנער מגיד האט געזאגט א משל ווי א מאטען, וואס האט געהאט דריי זיהן... איינער וואס! דער דובנער מגיד איז קיינמאל אין פארין נישט געווען... וואס דארף איהר דעם דובנער מגיד, אז איהר האט יאסלען (סטאליבען)?...

ווער האלט אויס אט די דאזיגע אלטע יודען און יודענעס אין מושב זקנים? נישט די סאוועטישע רעגירונג. ער, „יאסעל" (סטאלין) שפילט נאך ברוגז מיט זיי, אלעמאל זיי זענען געווען נישט קיין פראָ־דוקטיווע עלעמענטען. נאר הענדלער, מעקלער, ליי־הער. נאר איז גאנצען א גולן איז „יאסעל" נישט. עס שטעהט איהם נישט אן, אז אלטע יודען זאלען ביי איהם אין דער מדינה זיך וואלגערען ווי הינט אין גאס. לאזט ער אנדערע זיי העלפען. ווער זע־נען די אנדערע? אויך יודען. נישט קיין פארטיי־יודען. אבער אזעלכע יודען, וואס דינען „יאסלען" נאר געטרייער, ווי זיי וואלטען געווען אין דער פארטיי. פון וואנען האבען די יודען געלט אויפ־צוהאלטען א מושב זקנים?

איך ווארט צו מיטן מושב זקנים, קומט, איך וואַל איך פיהרען אין א וועבעריי, זי געפינט זיך אין א גרויס באלעבאטיש הויז, מסתמא צוגענומען פון נגיד פון שטאט, צי איבערגעבויט פון א שוהל, עס איז נישט קיין מאדערנע טעקסטיל־פאבריק, עס איז אן אלטמאדישע וועבעריי, אבער די־פאר זענען די ארבייטער אויך אלטמאדישע מענשען. עלטערע יודען, יודען מיט בערד, מיטעלעהריגע ווייבער, עלטערע יודענעס, שטעהען אדער זיצען און קלאפען מיט די בערשטער צי מיט די קאמען, דרעהען דעם שטעקען הין און צוריק, אז איך געה דורך פארביי, קוקען זיי מיר נישט אין פנים. זיי שעהמען זיך, אומ־שטיינסגעזאגט, צו וואס זיי זענען אהינגעקומען! איך קאן נאך מיינען, אז זיי זענען וועבערס „פון געבורט".

מען ווייזט מיר דעם מאטעריאל פון וואַנען מען שפינט אויס דעם געוואנט. — מיסט, נישט קיין מאטעריאל. דער אפפאל פון דעם שפין־מא־טעריאל, וואס ווערט בענוצט אין די אמת׳ע מא־דערנע פאבריקען, מען ווייזט מיר דעם געוואנט וואס מען האט פון דעם מיסט אויסגעשפינען, וואס איז דער געוואנט? אויך מיסט, אבער ס׳איז געוואנט. מען קאן דערפון צונויפשטעלען א פאר תחתונים, די תחתונים שטאפט מען אן מיט וואטע — פארן ווינ־טער איז גוט וואטעווע הייטקעס.

ווי מאכט מען די וואטעווע הויזען? טאקע נישט ווייט, אין אן אנדער הויף, דארטען זיצען עלטערע ווייבער, וואס זייערע פליצעס זענען קענ־טיג נאך נישט געווארען צו דער אויסגעבויגענער פא־זיציע פון זיצען איבער א קלאַשט[?], און עלטערע יודען, וואס פערגעסען זיך נאך און שלינגען אריבער דעם פאדים, וואס די האבען ארומגעוויקלט[?] ביים מאכען א קניפעל. זיי זיצען און שטשאבען. זיי זענען נישט קיין שניידער — דאס ווייסען זיי, זיי זענען אפילו נישט קיין לאטוטניקעס[?], דאס ווייסען זיי אויך. נאר פאר דעם וואס זיי נייען דארף מען קיין שניידער נישט האבען. אבער וואס זענען זיי יא?

די זענען ארימע, אומגליקליכע יודען, וועמען עס איז מיאוס געווארען צו ווארטען אויף א ישועה. האבען זיי אוועקגעווארפען דעם „האנאר" און אריינ־טערגעלאזט דעם כבוד און אוועק נייען. וואס מען האט זיי געגעבען — מען האט זיי אוועקגעזעצט שטשער־בען — שטשאבען זיי. וואלט מען זיי געשיקט אין צווייטן הויף וועבען, וואלטען זיי געגאנגען אהין ווע־בען, אבי מען פערדינט עפעס. און דער קאן אין נישט גוט צו זיצען און טראכטען וואס אמאל איז געווען, ווארים דער אמת׳ער שונא פון די יודען אין דער אייגענער קאפ, דער זכרון, וואס ער דער־מאנט אין די אמאליגע מעשה׳ס און עסט אויס דאס הארץ....

וועבעריי, שטשאבעריי — אז איהר ווילט וואלט איך אייך נאך געקאנט אריינפיהרען אין א סטאלעריי צי א שוסטעריי, און פונקט ווי איהר האט נישט קיין וועבער אין דער וועבעריי, אזוי וועט איהר נישט געפינען קיין סטאליאר אין דער סטאליארניע אדער שוסטער אין דער שוסטעריי. דאס זענען אלץ מענשען אהן א מלאכה אין האנט, וואס מען האט פאר זיי געמאכט פאבריקען, און מען האט זיי אויס־געלערנט ארבייטען לויט זייערע כוחות און מען גיט זיי דארטען ארבייט, און מען צאהלט זיי גאר להבדיל ווי די וואלטען געווען אמת׳ע רעגעלע ארבייטער.

צו וועמען געהערען אט די אומשטיינס גע־זאגט פאבריקען? צו דער סאוועט רעגירונג? חלילה, די סאוועט־רעגירונג וועט אזוינע אלט־מא־דישע מאסטערסקאיאס נישט מאכען.

קומט צוריק צום מושב זקנים. איהר געדענקט די יודען וואס האלטען אויס דעם מושב זקנים? זיי זענען די באלעבאטים פון די פאבריקען, זיי פיהרען אן מיט די פאבריקען — קויפען סחורה, די רעשטלעך און בראק פון די פאבריקען, פער־קויפען די אויסגעארבייטע פראדוקטען אין ביליגען מארק ארויס און צאהלען די ארבייטער שכירות. אבער אזוי ווי א פאבריק „מוז" מאכען פראפיט, מאכען אט די פאבריקען אויך פראפיט. אלע פראפיטען פון אלע פאבריקען געהען צו „יאסלען אין קאסע" — צו דער סאוועטישער רעגירונג. די פראפיטען פון אט די פאבריקען איז „יאסעל" מוחל. ער גיט זיי אפ פאר׳ן מושב זקנים, און פאר׳ן שפיטאל, וואס אט די זעלבע יודען האלטען אויס, פונקט ווי זיי האלטען אויס דעם מושב זקנים, און פאר — פאר — נישט צדקה, דאס איז א שלעכט ווארט, אבער — הילף, דאס יא. עס קומט אריין אן ארימע יודענע — די קאן אפילו אין דער וועבעריי נישט געהן אר־בייטען, גיט מען איהר א פאר צעהנדליג רובל א חודש. אמאל פאלט אריין א יוד — ער טרינקט זיך, מוז מען איהם געבען עטליכע רובל. אן אנדערער טרינקט זיך נישט, נאר ער מוז צופאָהרען אהין, צו א זוהן, א טאכטער, דארטען קאן ער עפעס כאפען אנ־האלט ארום א קרוב — גיט מען איהם אויף הוצאות, מענשען זענען שטענדיג מענשען.

אט האט איהר א מערקווירדיגע אינסטיטוציע אין ראטענפערבאנד, אין וועלכע ארימעלייט העלפען ארימעלייט — אן אינדוסטריע פון אלטווארג פאר אלטווארג. דאס הייסט „דאר־פאמאגא", א סאוועטישע פארמע פון צדקה גדולה, און אן ארויסוואוקס פון א [illegible] ארגאניזאציע. די דאזיגע אינסטיטוציע איז פערצווייגט איבער אלע שטעט און שטעטלעך פון אוקראינע. און זי טוט אויך וואונ־דערבארע ארבייט.

די הילף פאר די פאבריקען, האט געגעבען די רעגירונג. די מאשינעס — דאס רוב פון זיי קומען פון „דזשאינט" און פון „אָרט", הגם א טייל אויך פון דער סאוויעט־רעגירונג, וועלכע שטיצט אויך אומדירעקט מיט קרעדיט און רויהען מאטעריאל. די גאנצע ארבייט געהט אונטער דער אויפזיכט פון א רעגירונגס־אפאראט — כאטש עס איז א פריוואטע אונטערנעהמונג — וואס וואלט געקאנט בעצייכענט ווערען „סאציאלע פערזיכערונג".

א שווערן, פיינליכען איינדרוק, האבען אויף מיר געמאכט אט די דאזיגע פאבריקען. איך האב זיי געזעהן ווי א פאדערהויז, אן אריינפיהר צום מושב זקנים, אבער איך האב זיך געטרייסט: נאך גוט דער „דאר־פאמאגא" — וואס וואלט געווארען פון די דאזיגע יודען אהן דעם?

זרבבל וועגן קאַמף פאַר יודיש אין ארץ-ישראל

„לובלינער טאָגבלאַט" שרייבט:

היי בעיאַנט קלויבט זיך דער פיהרער פון די לינקע פועלי־ציון זרבבל אָבצופאָהרען קיין פּאַלעסטינא, וואו ער וועט זיך בעזעצען מיט זיין פאַמיליע. זרבבל האָט בעקומען אַ סערטיפיקאַט צוגעשטעלט דירעקט פון דער אַגענץ. וואָס עס האָט שטאַרק אויפגעבראַכט דעם ה' יאַבאָטינסקי פון „היינט", וועלכער איז פאָריגע וואָך אַרויס מיט אַן אַרטיקל געגען דעם, וואָס זרבבל וועט אַריינגעלאָזט קיין ארץ־ישראל.

יאַבאָטינסקי בעשולדיגט זרבבל'ן, אַז ער שטרעבט צו ליקווידירען דעם פּאַלעסטיניזם, בעקעמפט די העברעאישע שפּראַך און איז פאַר אָרגאַניזירען די אַראַבישע אַרבייטער. פאַר אָט די דאָזיגע דריי חטאים האָט די אַגענץ בשום אופן נישט געטאָרט ערטיילען זרבבל'ן אַ סערטיפיקאַט.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָט אונזער אַ מיטאַרבייטער געהאַט אַ געשפּרעך מיט זרבבל'ן בעת זיין פריטאָגדיגער פאַרלעזונג ביי אונז אין שטאָט.

זרבבל האַלט, אַז יאַבאָטינסקי'ס אַרויסטריט איז פול מיט אינפאַמיע דעמאַגאָגיע. בנוגע מיטאַרבייטער פון „היינט" האָבן פאַרגעלייגט זרבבל'ן, אַז ער זאָל דאָרט ענטפערן מיט אַ בריוו אין רעדאַקציע, זרבבל האָט עס נישט געטון, האַלטענדיג, אַז דאָס איז נידריגער פון זיין כבוד, נישט בלויז דערפאַר, ווייל אין דער אויפפאַסונג פון פּאַלעסטיניזם געהט ער זיך צו ווייט פונאַנדער מיט יאַבאָטינסקי'ן, נאָר אויך דערפאַר, ווייל זרבבל האָט הינטער זיך אַ פּאַלעסטינישע פערגאַנגענהייט, מיט וועלכער יאַבאָטינסקי'ן קען זיך נישט פערגלייכען.

צום ערשטען מאָל איז זרבבל געקומען קיין פּאַלעסטינא אין יאָהר 1909 און אין יאָהר 1914 איז ער שוין געווען אָטאָמאַניזירט און וואוינענדיג אין ארץ ישראל איז ער אויסגעטרעטן געגען דער אָטאָמאַנישער הערשאַפט איבער'ן לאַנד. געווען איז עס אין דער צייט ווען פאַר טראָגען ביי זיך א מאַרקע פון קרן־קימת איז מען אין ארץ־ישראל בעשטראָפט געוואָרן מיט תפיסה. זרבבל האָט דעמאָלט רעדאַגירט פּערסאָנע אַ זשורנאַל אין וועלכן ער האָט שאַרף אַטאַקירט די אָטאָמאַנישע אַקן און פּיבם מאַכט, בעת אַ רעוויזיע האָט מען ביי איהם געפונען איינע פון זיינע אויסגאַבען („בין המצרים") און דערפאַר האָט איהם דער בהא אלדין קאַימאַקאַם פון יפו פערמשפט אונטער די אויגען צום טויט, פערטויטשענדיג די טויט־שטראַף אויף 15 יאָהר תפיסה.

— זאָך מיינע האָבן תוצאָה — זאָגט זרבבל — אַז וועגען אַ מענש, וועלכער איז פאַר זיין קאַמף פאַר פּאַלעסטינא פערמשפט געוואָרן צום טויט זאָל מען וואַגן צו שרייבן, אַז מען דאַרף איהם נישט אַריינלאָזן אין לאַנד.

— ווי האַלט עס מיט יודיש אין ארץ־ישראל?

— איך בין מיט אַנדערהאַלבן יאָהר צוריק געווען אין ארץ־ישראל. איך האָב דאָרט געהאַט 36 עפענטליכע פאָרלעזונגען, די גרעסטע טייל אין דער יודישער שפּראַך און עס האָט זיך נישט געטראָפען קיין איין פאַל, אַז ווער נישט איז פון די טויזענדער און טויזענדער צוהערער זאָל מיט איין וואָרט פּראָטעסטירען געגען יודיש. פערקעהרט — אַלע מיינע יודישע פאָרלעזונגען האָט געהערשט אַ בעזונדערס בעגייסטערטע שטימונג. דער טע אַ־קאַמף געגען יודיש פיהרט אַ היפּעל פאַנאַטיקער, וועלכע ווערען אונטערשטיצט, דירעקט און אומדירעקט, דורך די מושלים.

לעצטענס האָט דער קאַמף געגען יודיש זיך פערשטאַרקט, ווייל עס האָבן אָנגעהויבן ערשיינען צייטונגען אין דער יודישער שפּראַך. דיקא דער דאָזיגער קאַמף האָט עס מיטגעבראַכט, אַז אַלע די מאַסן, וואָס רעדן פּראַקטיש יודיש, זאָלן זיך אָרגאַניזירען צו דער פערטיידיגונג פון דער שפּראַך. אַלע מיטלען אויף צו דערשטיקען די יודישע צייטונגען האָבן נישט געבראַכט קיין פּאָזיטיווען רעזולטאַט. די „נייע וועלט" ערשיינט ווייטער. יודישע פערזאַמלונגען קומען ווייטער פאָר. עס איז לעצטענס געעפענט געוואָרן אין תל־אביב אַן אַרבייטער סעמינאַר אין דער יודישער שפּראַך, עס העלפט נישט די דאָזיגע פון דער שטאָט־פערוואַלטונג, דער געזעלשאַפטליכער דרוק אויף יחידים, ווי דאָס למשל איז געווען דער פאַל מיט'ן אַדוואָקאַט ראַפּאַלקעס־ביר, וועלכער איז געווען פאָרזיצענדער פון יודישען אַדוואָקאַטען־ראַט און איז געוואָרען אויסגעשלאָסען פון דער פערוואַלטונג, ווייל ער טאַקע רעדאַגירט דאָס די „נייע וועלט", דערפאַר האָט מען איהם איבערוויזען דער פּאָליציי. לעצטענס האָט די פּאַלעסטינער פּאָליציי אָנגעהויבען אַ קאַמף געגען דער יודישער שפּראַך און אין צוזאַמענהאַנג דערמיט דורכגעפיהרט אַ רעוויזיע ביים בעקאַנטען יודישען שריפטשטעלער ש. איזבאַן, וועלכער האָט דאָרט אַרויסגעגעבען צוויי גרויסע ראָמאַנען אין יודיש („מאַסען" און „קוזער"). ש. איזבאַן וואוינט שוין איבער 13 יאָהר אין ארץ־ישראל און איז אַן ארץ־ישראל'דיגער בירגער. קען מען איהם פון לאַנד נישט אַרויסשיקען. אָבער אין ש. איזבאַן פּאָליטיש לגמרי נישט טעטיג, ער געהער נישט צו קיין שום פּאַרטיי.

יודיש — זאָגט זרבבל — איז נישט קיין אונלעגאַלער טעריסט און די פּאָליציי וועט נישט אומשטאַנד זיין אַרויסצושיקען דעם דאָזיגען „אימיגראַנט" פון לאַנד.

וואָס ווערט געזאָגט אין בעריכט פון דער מאַנדאַט-קאָמיסיע

צום פעלקער-בונד וועגן דער רעוויזיאָניסטישער פּעטיציע

זשענעווע, (יט"א) אין דעם פולען בעריכט פון דער מאַנדאַט־קאָמיסיע, וואָס איז נאָר וואָס פערעפענטליכט געוואָרען און איז בעשטימט פאַר דער יאַנואַר־סעסיע פון פעלקער־בונד־ראַט, ווערען אויך בעהאַנדעלט 4 יודישע פּעטיציעס, וועלכע זענען בעת דער 26־טער סעסיע פון דער מאַנדאַט־קאָמיסיע (29־טען אָק טאָבער ביז'ן 12־טען נאָוועמבער 1934) בעטראַכט געוואָרען אין דער 5־טער קאָמיסיע פאַר דעם א"י־מאַנדאַט.

צוערשט איז בעהאַנדעלט געוואָרען די פּעטיציע פון א"י־פערבאַנד פון די ציוניסטען־רעוויזיאָניסטען, וואָס שטעלט מיט זיך פאָר דעם טעקסט פון דער „רעוויזיאָניסטישער וועלט־פּעטיציע" אין דעם זין פון מאַנדאַט: די שאַפונג פון אַ „יודען־שטאַאַט". אין איהרע שלוס־אויספיהרען אַפּעלירט די פּעטיציע צו דער מאַנדאַט־קאָמיסיע וועגען אַן אינטערווענץ לטובת „אַ ראַדיקאַלע רעוויזיע פון די יסודות פון דער ארץ ישראל־פערוואַלטונג".

דער בעריכטס־אָפּגעבער פון דער קאָמיסיע ה' אָרטס (בעלגיער) רעזומירט די פאָדערונגען פון דער רעוויזיאָניסטישער פּעטיציע אויף פאָלגענדען אופן: „אָפּשאַפונג פון די איינוואַנדערונגס־בעגרעניצונגען פאַר די יודען, מיט'ן צוועק צו שאַפען בהדרגה אַ יודישע מערהייט אין ארץ־ישראל. אַלס פערבערייטונגס־מיטעל צו דער שאַפונג פון אַ יודישער מלוכה, וואָס זאָל זיין, לויט דער מיינונג פון די פּעטענצען, דער ענדציל פון מאַנדאַט. די דאָזיגע יודישע מלוכה זאָל אין דער פאָרשטעלונג פון די פּעטענצען, ווי עס שיינט, אַרומנעמען אויך עבר הירדן".

אין די בעגלייטונגס־בעמערקונגען צו דער פּעטיציע בעמערקט די מאַנדאַט־מאַכט, אַז די דאָזיגע פּעטיציע שטיצט זיך אויף אַזאַ אויפפאַסונג פון די מאַנדאַט־פערפליכטונגען, וואָס ווייכט אָפּ פולשטענדיג פון דער אויפפאַסונג פון דער מאַנדאַט־מאַכט, וועלכע איז אַפּראָבירט געוואָרען דורכן פעלקער־בונד. די דאָזיגע אַלגעמיינע פעסטשטעלונג בעפרייט דעריבער די מאַנדאַט־מאַכט פון דער נויטווענדיגקייט זיך אַריינצולאָזען אין אויספיהרליכע קאָמענטאַרען צו די פערשידענע פאָרשלאַגען און קריטישע בעמערקונגען, וועלכע די פּעטיציע ענטהאַלט.

דערצו מאַכט דער בעריכטס־אָפּגעבער אָרטס די פאָלג. בעמערקונגען:

די ריכטיגקייט פון די אויבען געבראַכטע בעמערקונגען פון דער מאַנדאַט־מאַכט איז אונדיסקוטירבאַר, ווייל די טעזע פון די פּעטענצען וועגען זין פון מאַנדאַט שטעהט אין ווידערשפּרוך צו זיין אינטערפּרעטאַציע דורך דער קאָמיסיע גופא. די דאָזיגע אינטערפּרעטאַציע איז בעזונדערס פאָרמולירט געוואָרען דורך דער קאָמיסיע אין איהר בעריכט פון דער 17־טער סעסיע, און איז בעשטעטיגט געוואָרען דורך דעם פעלקערבונד־ראַט. צוליב די טעמים גלויב איך אויך, דאָס איך קאָן זיך אָפּהאַלטען פון אַן אויספיהרליכער בעהאַנדלונג פון די פערשידענע איינצעל־פּונקטען פון דער פּעטיציע".

דאָך פערצייכענט ה' אָרטס, איין פּונקט פון דער פּעטיציע, ווייל דער פּונקט „קניפּט אָן צו אַן אַלגעמיין פערשפּרייטער זאָרג", נעמליך: די געפאַהר, וועלכע ענטשטעהט פאַר דער יודישער בעפעלקערונג פון ארץ־ישראל דערפון, וואָס אַ פּאָליציי מיט קרוב 60 פּראָצ. אַראַבער און אַ שוואַכער בריטישער גאַרניזאָן קאָן ערוועקן ווייניג צוטרוי צו דער זיכערהייט אין לאַנד. דאָ דאַרף אָבער דערמאָנט ווערען — זאָגט ה' אָרטס, אַז אויף דער סעסיע פון דער מאַנדאַט־קאָמיסיע אין יאָהר 1932 האָט דער פאָרשטעהער פון דער מאַנדאַט־מאַכט פערזיכערט, דאָס די מאַנדאַט־מאַכט קען מיט די מיטלען, וועלכע געפינען זיך אין איהר רשות, גאַראַנטירען די אָפּהיטונג פון דער אָרדנונג ביי יעדער עווענטואַליטעט.

נאָכ'ן אויסהערען דעם בעריכט פון ה' אָרטס האָט די מאַנדאַט־קאָמיסיע אויף זיין פאָרשלאָג אָנגענומען אַ בעשלוס, וואָס שטעלט פעסט, אַז די רעוויזיאָניסטישע פּעטיציע ענטשפּרעכט נישט די בעדינגונגען פון „אָננעמבאַרקייט", ווייל זי שטעלט אַרויס פאָדערונגען, וועלכע זענען אונפעראייניגבאַר מיט דעם ארץ־ישראל־מאַנדאַט".

קינאָ־טעאַטער
„MIRAŻ"
11 ליסטאָפּאַד (קאָנסטאַנט.) 16
היינט און פאָלג. טעג!
„KOCI PAZUR"
אין דער הויפּט־ראָלע:
HAROLD LLOYD
פּרייזען פון די פּלעצער:
54 גר., 85 גר. 1.09 זל. באַלקאָן 75 גר.
דער זאַל איז גוט בעהייצט.

טראַגישע לאַגע פון יודישע מיידלעך

וואָס האָבן געבראַכט קיין אַמעריקאַ מענער פון אייראָפּאַ

(בריף פון ניו־יאָרק)

פערהאַן הונדערטער יונגע יודישע פרויען אין פערשידענע טיילען פון לאַנד, ספּעציעל אין ניו־יאָרק, וועלכע זענען געוואָרען קרבנות פון חתנים אין אַנדערע לענדער. זייענדיג ביגעיינס פון אונזער מדינה, זענען זיי געווען זיכער, אַז מען וועט זייערע מענער אָהן שוועריגקייטען אַריינלאָזען אין לאַנד. זענען הונדערטער פון זיי געפאָהרען אין פערשידענע טיילען פון אייראָפּע און קובאַ, צו קריגען זייערע בעשערטע, זיי האָבן לאַנג נישט געדאַרפט זוכען, ווייל אין כמעט אַלע פאַלען זענען זיי געפאָהרען מיט פאַרטיגע אַדרעסען. זיי זענען געקומען אַהין, האָבן בעגעגענט זייערע „זוגים", האָבן חתונה געהאַט, און זיי זענען נאָכהער געפאָהרען „גליקליכע" צוריק אין אַמעריקע צו קריגען וויזאַ'ס פאַר זייערע מענער.

אָבער זייערע האָפנונגען צו קריגען שנעל וויזאַ'ס פאַר זייערע מענער זענען נישט פערווירקליכט געוואָרען, די האָבן געמוזט בעטען אַדוואָקאַטען און דאָס האָט זיי געקאָסט געלד און געזונט. האָבן אָט די פרויען, מיט אַנגעפעהר דריי יאָהר צוריק, געפונען פאַר נויטיג זיך צו אָרגאַניזירען אין זעם, ווייל זיי האָבן געוואוסט פון ערפאַהרונגען, אַז אין איניגקייט ליגט מאַכט. זיי זענען געווען זיכער, אַז זייענדיג פעראייניגט, וועלען זיי זייער ציל שנעלער דערגרייכען. ענדליך, נאָך לאַנג, לאַנג יאָהרען, מאַנכע אפילו אַ יאָהר אָדער מעהר, איז זיי געלונגען זייערע מענער איבערצובריינגען. נאָר ערשט דאַן האָבן די פרויען אויסגעפונען, אַז זיי זענען בעשווינדעלט געוואָרען פון זייערע „בעשערטע", ווייל אַזוי שנעל ווי זיי, די מענער זייערע, זענען אָנגעקומען אַהער, האָבן זיי געמאַכט פיס. זיי האָבן זייערע פרויען איבערגעלאָזען און די מייסטע פרויען ווייסען אפילו נישט, וואו זיי זענען אַהינגעקומען.

נישט ווייניג פון די פרויען זענען געוואָרען מוטערס, און זייער טראַגעדיע איז גרויס, ווייל צוליב זייערע קליינע קינדער קענען זיי נישט געהען אַרבייטען און מאַכען אַ לעבען. קיין אָפּגעשפּאָרטע געלד האָבן זיי אויך נישט, ווייל אויסער דעם וואָס זיי האָבן זייערע מענער געמוזט שיקען אויף רייזע־קאָסטען צו קומען אַהער, האָבן די מייסטע פון זיי זייערע מענער אויך געמוזט שיקען געלט אויף זייער לעבען. קומענדיג אַהער, האָבן זייערע מענער די אויסגעשווינדעלט די לעצטע סענטען, אום צו האָבען מיט וואָס צו אַנטלויפען פון זיי.

וואָר זענען געווען די מיידלעך, וועלכע זענען געפאָהרען זוכען פאַמיליען־גליק אין אַנדערע לענדער? כמעט אַלע זענען זיי געווען אָרימע אַרבייטער־מיידלעך, וועלכע האָבן געאַרבייט שווער און ביטער אין שעפּער און פאַבריקען, אום צו מאַכען אַ לעבען. זיי האָבן געשפּאָרט אַ סענט צו אַ סענט און האָבן ווי עס איז אָפּגעשפּאָרט עטליכע הונדערט דאָלאַר אָדער מעהר נאָך יאָהרען אַרבייט. דער אַרבייטער־לעבען פון אַ מיידעל איז שווער און ביטער. זיי האָבן אָנגעהויבען צו טרוימען וועגען הייראַט, וועגען פאַמיליען־גליק, אָבער זיי האָבן זיך נישט געקענט דאָ צוקלייבען קיין יונגע מענער, וועלכע זאָלען פערווירקליכען זייערע האָפנונגען וועגען פאַמיליען־פריידע. עס איז אפשר אויך מעגליך, אַז די אַמעריקאַנער יונגעלייט זענען פאַר זיי, נישט לאַנג צוריק אָנגעקומענע פון די אַלטע היימען זייערע, געווען נישט צום האַרצען. צו לייכטזיניג. יעדענפאַלס האָבן זיי בעשלאָסען צו זוכען יונגעלייט אין אַנדערע לענדער, האָפענדיג, אַז דאָרטען וועלען זיי געפינען חתנים, וועלכע וועלען זיך מעהר צופּאַסען צו זייערע כאַראַקטערען, צו זייער בליין אויפ'ן לעבען און אַזוי ווייטער.

די זענען אַריינגעפאַלען, זיי האָבן זיך אָפּגענאַרט, און זייער לאַגע איז זעהר טרויעריג, האַרצרייסענד.

מאַנכע פון די פרויען גלויבען, אַז ווייסע שקלאַפען העדלער זענען פיל שולדיג אין „דער מאַרע" צו זוכען חתנים אין אייראָפּאַ, ווייל ווי אַ יונגע פרוי האָט דערצעהלט, האָט איהר מאַן איהר געמאַכט אַ פאָרשלאַג, אַז זי זאָל זיך איבערגעבען צו אַנדערע מענער, איהר פערזיכערענדיג, אַז ער וועט גאָרנישט האָבן געגען דעם, ווייל „פון דער גאַס" קען מען מאַכען אַ גאַנץ שעהנעם לעבען...

אַ צווייטע פרוי האָט דערצעהלט איהר טראַגישע געשיכטע.

זי האָט אַלס מיידעל געאַרבייט אַ שאָפּ, האָט אָפּגעשפּאָרט עטליכע הונדערט דאָלאַר, און אַ כאַמיליע, וועלכע האָט אַ זוהן אין וואַרשע, האָט איהר צוגערעדט מיט זייער זוהן צו הייראַטען, ווייל ער איז גאַר אַן אויסנאַהם אין דער וועלט... זי האָט אויך געזעהען זיין בילד, און ער איז איהר געפעלען געוואָרען. זיך נישט קענענדיג צוקלייבען אַ יונגערמאַן אין ניו יאָרק, האָט זי ענדליך בעשלאָסען צו פּרובירען איהר מזל מיט דעם יונגענמאַן אין וואַרשע. נאָך ווי זי איז אַ בירגערין פון לאַנד, איז זי געווען זיכער, אַז עס וועט איהר געלינגען איהם צו ברענגען אין אַמעריקע אָהן שוועריגקייטען. ביידע יונגע מענשען האָבן זיך, לויט דעם פאָרשלאַג פון זיינע עלטערען, אָנגעהויבען דורכצושרייבען. ער האָט איהר געלאָזט וויסען, אַז אָהן איהר וועט זיין לעבען גאָר נישט ווערט זיין, ווייל, „ווען ער האָט דערזעהען איהר בילד, וואָס זיינע עלטערען האָבן איהם צוגעשיקט, האָט ער זיך דערפיהלט אין זיבעטען הימעל פון דעם ...". ענדליך האָט זי בעשלאָסען צו פאָהרען צו איהם אין וואַרשע. דאָרטען האָט זי מיט עטליכע מאָנאַטען שפּעטער מיט איהם געהייראַט. זיי זענען געווען צוזאַמען אַ קורצע צייט, און זי איז אַוועקגעפאָהרען צוריק אין אַמעריקע אַרבייטען פאַר אַ וויזאַ. זי האָט די וויזאַ געקראָגען, איהר מאַן איז געקומען, און ער האָט בלויז מיט איהר פערבראַכט אין ניו יאָרק אַ פּאָר טעג. ער האָט איהר געגעבען צו פערשטעהן, אַז כאָטש ער איז נאָך גאָר אַ גריגער אין לאַנד, האָט שוין זיין קאָפּ שטאַרק אָנגעהויבען צו אַרבייטען וועגען געשעפטען... ער האָט איהר אַ פּרעג געטון, וויפיל געלד זי האָט. ווען זי האָט איהם געזאָגט, אַז זי האָט קיין געלד נישט, איז ער אַוועק פון איהר, איהר זאָגענדיג, אַז ער האָט מיט איהר נישט געהייראַט אויס ליבע, נאָר גלאַט אַזוי, ווייל ער האָט געוואָלט קומען אין אַמעריקע, און, צווייטענס, האָט ער געמיינט, אַז זי איז אַ רייכע מיידעל...

און וואָס זענען דאָ אַ סך אַזעלכע פערונגליקטע פרויען. מאַנכע פון זיי גלויבען, אַז עס זענען פערהאַן אין לאַנד צוועלף הונדערט אַזעלכע. מען האַלט, אַז ווייסע שקלאַפען העדלער האָבן געהאַט אַ האַנט אין איינפיהרען די „מאָדע" צו פאָהרען אין אַנדערע לענדער זוכען חתנים, ווייל, ווי מען זאָגט, האָבן אַ היבשע צאָהל מענער געמאַכט פאָרשלאַגען צו זייערע פרויען, אַז זיי זאָלען העלפען מאַכען אַ לעבען דורך פערקויפען זייערע קערפּערס.

ערשט מיט עטליכע וואָכען צוריק, האָבן צוויי פרויען געוואָלט פאָהרען קריגען חתנים אין אייראָפּאַ, נאָר זיי זענען נישט געפאָהרען, ווייל איינע פון די פערונגליקטע פרויען, וועלכע האָט זיך צופעליג דערוואוסט וועגען דעם, האָט זיי עס נישט געראַטען צו טון. אויסהערענדיג די טרויעריגע ערפאַהרונגען פון די אַנדערע פרויען, זענען יענע צוויי געבליבען אין ניו יאָרק און האָבען זיך אָפּגעטרייסלט פון אַזעלכע גליקען.

ש. פּרע.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

קיין איין יוד וועט נישט צוגעלאזען ווערן צום לאדזער מאגיסטראט

אזוי שרייבט דער נישט דערגאנגענער וויצע-פרעזידענט קאוואלסקי

אין „ארונדאוויק" האָט זיך געסטען בעווי־זען אַנ'אַרטיקעל, פון דעם געוועהלטען און נאָך נישט בעשטעטיגטען וויצע־פּרעזידענט קאָוואַלסקי, וועגען דער יודען־פראַגע. אין אַרטיקעל ווערט בע־זאָגט:

„דער אונטערשיד פון דעם באַראַדאָווען לאַגער און אַלע זיינע פּאָליטישע געגנער איז די בעצ־יהונג צו דער יודען־פראַגע, קיינער וועט נישט קענען איבערצייגען די ברייטע מאַסען פּאָלאַקען, אַז אַ יוד קען זיין אַ פּאָזיטיווער פאַקטאָר אין לעבען פון דער פוילישער מלוכה. דאָס יודענטום איז אַ בעזונדערע ראַסע מיט אייגענע צילען, וועל־כע זענען אין בעסטען פאַל גלייכגילטיג צו אונזער פאָלק און מייסטענס פיינדליכע.

אזוי איז געווען אין דער געשיכטע און אַזוי איז איצט.

אין דער „סאַנאַציע" רעדט מען וועגען דער לאָיאַליטעט פון יודען צו דער פוילישער מלוכה. לאָיאַל זענען זיי אויך געווען צו די דייטשען און מאַסקאַלעס. ס'איז ווייניג צו זיין לאָיאַל. מ'דאַרף זיין איבערגעגעבען און פעהיג צו די גרעסטע קר־בנות — צו דעם איז פעהיג נאָר אַ פּאָלאַק.

דאָס איז אונזער גלויבען און פון דאַנען נעהמט זיך אונזער פּראָגראַם און דער יודען־פראַגע. ס'איז אָבער ווייניג צו האָבען גלויבען און אַ פּראָ־גראַם, מ'דאַרף דערצו עפּעס טון.

דער באַראַדאָווער לאַגער, וועלכער וועט איצט רעגירען אין לאָדזער מאַגיסטראַט, וועט דאָס ערש־טע איז פוילען זיין פּראָגראַם אין דער יודען־פראַגע אַדורכפיהרען מיט דער גאַנצער ריקזיכטס־לאָזיגקייט. ס'איז שלעכט, ווען זעהר הויכע פּאָס־טענס איז דער זעלבסטפערוואַלטונג פון לאָדז זע־נען פערנומען דורך יודען, אָדער — ווי מען זאָגט אין געוויסע ספערען — דורך מענשען פון יודי־שען אָפּשטאַמונג, אָדער נאָך אַנדערש — פּאָלאַ־קען פון יודישען גלויבען. דאָס איז אַלץ איינס. פּאָלאַקען בעקומען נישט קיין דאָלאַרען פון אויסלאַנד, האָבען נישט קיין אונטערשטיצונגס־ און אָהנפּראָצענטיגע קאַסעס. דעריבער קענען נאָר זיי בעקומען די צושטעלונגען און אַרבייטען אין לאָד־זער מאַגיסטראַט.

דאָ און דאָרט רעדען און שרייבען די יודען וועגען דעם, אַז דער באַראַדאָווער לאַגער וועט בנוגע זיי פיהרען אַ מילדע פּאָליטיק, צי זענען זיי אַזוי נאַאיוו און ווילען אָפּנאַרען זייערע גלוי־בענס־ברידער?

דער פּרינציפּ „פוילען פאַר פּאָלאַקען" זיגט, און איז לאָדז וועט קיין איין יוד נישט צוגעלאָזען ווערען צום לאָדזער מאַגיסטראַט".

אָט דאָס הייסט קלאָרע דבורים!

דער עדות-פערהער

אינ'ם פראצעס וועגען די מיסברויכען איז ק.ק.א.

(א) נעכטען אינם צווייטען טאָג פון פּראָצעס וועגען די מיסברויכען אין דעם היגען ק. ק. אַ. זענען פערהערט געוואָרען אַ רייה עדות.

דער עדות סוכעצקי, דער בוכהאַלטער פון ק. ק. אַ. וועלכער איז דאָרט בשעתו געווען אי בוכהאַלטער אי קאַסירער, האָט דערקלערט, אז די דיסקאָנט-ענינים אין דער באַנק פלעגען נישט ער־לעדיגט ווערען קאָלעגיאַל, און אָהן דער אונטער־שריפט פון פערוואַלטונגס-מיטגלידער. מען פלעגט אויך אַרויסגעבען אַפּשפּאָרונגס-ביכלעך אָהן ווקלאַ־דען, נאָר אויף וועקסלען... איזראַעל טילער פלעגט מען דיסקאָנטירען וועקסלען אויף ריזיגע סומען, און זיינע חובות זענען געווען פערשריבען אויף 21 קאָנטעס, חוץ זיין אייגענעם. דער דירעקטאָר נאַרושקעוויטש האָט אַרויסגענומען 5,000 זלאָטעס אָהן אַ בעשלוס פון דער פערוואַלטונג פון דער הלוואה, וואָס איז ערטיילט געוואָרען איינעם עדמונד באַגדאַנסקי.

דער צווייטער עדות, געוו. שטאָט-ראַט-פּרעזעס, עדוואַרד אַנדזשעיאַק, דערקלערט צ. אַ. אַלס איינער פון די דריי מיטגלידער פון דער ק. ק. אַ.-פערוואַלטונג, וועלכער האָט אונטערגע־שריבען דעקלאַראַציעס וועגען אַנערקענען קרעדי־טען, האָט עטליכע מאָל אויפמערקזאַם געמאַכט אויף דער אונאָרדענונג אין דער בוכהאַלטעריע און אויף דער גרויסער פערשולדיגונג פון טילער'ן. מען האָט איהם דאַגעגען דערקלערט, אַז די קרע־דיטען זענען געהעריג פערזיכערט.

אויף דער עדות שערלעצקי (רעווידענט פון די קאָמונאַלע קאַסעס) דערקלערט, אַז די בוכפיה־רונג איז געווען אַ נישט-פאַכמענישע און ספּעציעל פערפלאָנטערטע. ווען די בעאַמטע — האָט ער געזאָגט — וואָלטען נישט געווען קיין ערענטליכע לייט, וואָלטען זיי געקאָנט צוטראָגען די גאַנצע קאַסע. ווען ער איז צוגעקומען צו דער פּאָזיציע פון נאַרושקעוויטשעס הלוואות, האָט ער געפאָדערט ערקלערונגען, און דאַן האָט איהם נאַרושקעוויטש געבעטען, אַז די גאַנצע מעשה זאָל בלייבען בסוד. דער בילאַנס אויפ'ן יאָהר 1932 איז געווען אַ פאַלשער.

אין דעם זעלבען זין גיט אויך דערקלעה־רונגען דער עדות באָלעסלאַוו אָלשעווסקי, וועלכער איז איצט אַ בעאַמטער פון ק.ק.אַ.

נאָכ'ן פערהער פון די עדות, די ראַטמענער פּאַטקאַנסקי און רוס, וועלכע האָבען אַנטיילגענומען אין דער ליקווידאַציע-קאָמיסיע, זענען די געריכטס-פערהאַנדלונגען איבערגעריסען געוואָרען ביז היינט פריה.

אימפאזאנטע 25 יעהריגע יובל-פייערונג

פון געגענזייטיגען הילפס-פעראיין „גמילת חסדים" (גרינער מארק 7)

זונטאָג אָוועגד איז אין ענגלישען זאַל פאָר־געקומען די 25-יעהריגע יובל-פייערונג פון געגענ־זייטיגען הילפס פעראיין „גמילת חסדים" (גרינער מאַרק 7).

צו דער פייערונג איז געקומען אַ גרויסער עולם, געסט און דעלעגאַציעס. דער „דזשאָינט" איז געווען פערטרעטען דורך דעם ה' טאַראַש־טשאַנסקי (וואַרשאַ), די קהלה איז געווען פערטרע־טען דורך דעם פּרעזעס פון ראַט ה' פישעל ליבער־מאַן, דעלעגאַציעס זענען אויך געווען פון צענטראַ־לען סוחרים-פעראיין לאַווניק אינזש. פּראַשקער, סוחרים-פעראיין (פּיעטריק. 73) — ה. מאַלאַכאָווסקי, דעם רב'ס תלמוד-תורה — פּנחס מאַנדעלבוים, שניי־דער-צעך — רודניצקי, קליינהענדלער-באַנק — פּרע־זעס לייבוש ראָזענבערג, „לינת-החולים" — הענעך ראָזען. פון דער אַנדזשעיעווער גמלת-חסדים-קאַסע, 1-טע באַלוטער ג"ח-קאַסע, ג"ח-קאַסע פון שייב־לער'ס ראַיאָן, פון גאָפּליגעל - הענדלער-פעראיין א. אנד.

8 אָווענד עפענט פּרעזעס שלמה דולאַ די פייערליכקייט. אויף זיין פאָרשלאַג ווערען די פער־שטאָרבענע מיטגלידער בעעהרט מיט אויפשטעהען פון די ערטער, נאָך דעם ווי דער אָרקעסטער אונטער דער לייטונג פון מעלאָדיסטאַ שפּילט דעם פּוילישען נאַציאָנאַלען הימן און „התקוה", מאַכט דער קאַנטאָר באַניובקא צוזאַמען מיטן סינאַ־גאָגע-כאָר אונטער דער לייטונג פון דיריגענט דאר גוזשאַנסקי אל מלא רחמים'ס די פערשטאָרבענע מיטגלידער. דער כאָר זינגט דאַן „מה טובו", און „מזמור שיר חנוכת הבית".

אנ'איבערבליק איבער די 25 יאָהר טעטיג־קייט פון פעראיין גיט אָפּ ה' לייבל נערעכט.

דער פעראיין, זאָגט דער רעדנער, איז גע־גרינדעט געוואָרען אין יאָהר 1910, בין השמשות ביי אַ שמועסל, זענען זיך צוזאַמענגעקומען אַ מנין יודען פון גרינעם מאַרק, אַ מנין קליינע יודעלעך אָבער מיט וואַרימע יודישע הערצער, האָבען שוין דאַן, מיט 25 יאָהר צוריק איינגעזעהען די נויט־ווענדיגקייט פון אַזאַ הילף-אינסטיטוציע.

דער רעדנער גיט דאַן אַנ'איבערבליק איבער דער טעטיגקייט אין די ערשטע מלחמה-יאָהרען. אין לאָקאַל פון פעראיין איז איינגעאָרדענט געוואָרען אַ קוך, וואו הונגעריגע זענען געזעטיגט געוואָרען, די מיטגלידער האָבען זיך געטיילט מיטן גראָשען און אַליין מיטגעאַרבייט כדי צו לינדערען די נויט, קיינער איז דעם פעראיין נישט צו הילף געקומען, נישט די קהלה, נישט דער מאַגיסטראַט, און נישט דער „דזשאָינט",נאָר מיט אייגענע כוחות. פון אייגענע גראָשענס האָט זיך דער פעראיין אויס־געהאַלטען און ביז איצט האַלט זיך דער פעראיין אויס אָהן שום הילף פון דרויסען.

נאָך דער מלחמה האָט זיך דער פעראיין ענערגיש גענומען צו דער געגענזייטיגער הילף-אַקציע, און ביים היינטיגען טאָג פערנעמט דער „גמילת חסדים" אויפן גרינעם מאַרק אַ בכבוד'ן פּלאַץ צווישען די ג"ח קאַסעס אין פוילען. דער רעדנער, ה' גערעכט, אַפּעלירט צו די אַנוועזענדע פאָרשטעהער פון דער קהלה און אַנדערע יודישע אינסטיטוציעס, ביי הילפיג צו זיין דעם פעראיין אין דער גרויסער הילף-אַרבייט.

נאָך דער רעדע פון ה' גערשט, ווערט פּרע־זעס ליבערמאַן בעעהרט מיט איבערשנייידען דעם באַנד פון „ספר הזהב". אינזש. פּראַשקער ענטהילט דעם יובל-בילד פון די פערוואַלטונגס-מיטגלידער פון 1910 ביז 1925. ה' מאַלאַכאָווסקי שניידט איבער די באַנד פון דער ביכער-שאַנק מיט די קאַסע-ביכער פון 1910 ביז 1925.

אַ וואָרט צו בעגריסונג נעמט דאַן פּרעזעס פישעל ליבערמאַן. דער רעדנער רעדט אַרום די וויכטיגקייט פון גמילת חסדים אין דער איצטיגער קריטישער צייט. די קהלה וואַרפט אָפּ די סובסיד־יעס פון די גמילת-חסדים-קאַסעס, ווייל... די קהלה פיהרט אַליין אַ גמילת-חסדים-קאַסע. דאָך וועט די קהלה בעשטימען אַ געוויסע סומע פאַר דער אינ־סטיטוציע. ה' ליבערמאַן אַפּעלירט צום סוף, צו שטיצען דעם פעראיין „גמילת חסדים".

אינזש. פּראַשקער בעגריסט אין נאָמען פון צענטראַלען סוחרים-פעראיין (פּיעטריקאָווער 10), אַלס לאַווניק פון נייעם שטאָט-ראַט פערזיכערט ער, אַז אויב ס'וועט נאָר מעגליך זיין, וועט ער זיך אין מאַגיסטראַט בעמיהען וועגען אַ סובסידיע פאַר'ן פעראיין.

נאָכדעם ווי ס'רעדט נאָך ה' שלמה גאָלד־בערג, פערשרייבט זיך דער עולם אין „גאָלדענעם בוך" און מ'שפּענדעט לטובת דעם פעראיין.

די פייערליכקייט האָט זיך געענדיגט 12 ביינאַכט ביי אַ געהויבענער שטימונג.

איינער — שטערבליך פערוואונדעט

דועל אויף מעסערס אויף אנ'אויסשטעלונג פון קילימס

(א) צווישען יוזעף פּאַקיעט (פון פּעטריקאָווער 64) און יוזעף מישקאָווסקי (עמיליע 6) איז געווען עפּעס אַ סכסוך, וואָס האָט אָנגעהאַלטען אַ לענ־גערע צייט, און איינער האָט דעם צווייטען אָנ־געזאָגט, אַז מ'וועט זיך מיטאיינאַנדער אָפּרעכענען...

וכך היה — נעכטען איז פאָרגעקומען די „אָפּ־רעכענונג":

ווען מישקאָווסקי איז אַריין אויף דער אויס־שטעלונג פון קילימעס (פּעטריקאָווער 90) איז איהם גלייך נאָכגעקומען פּאַקיעט און צווישען זיי ביידען איז גלייך אויסגעבראָכען אַ דועל אויף מעסערס.

צווישען דעם עולם, וואָס האָט זיך געפונען אויף דער אויסשטעלונג איז ענטשטאַנען אַ פּאַניק, און מ'האָט זיך געלאָזט ענטלויפען...

דער סוף פונ'ם מעסער-קאַמף איז געווען, אַז מישקאָווסקין האָט פּאַגאָטאָווע אין אַ גוסס'ן צושטאַנד, מיט טיפע וואונדען אין דער ברוסט און די ביינער אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל, און פּאַ־קיעט'ן האָט פּאָליציי, מיט לייכטע וואונדען, אָפּ־געפיהרט איז אַרעסט.

יאנואר	מיטוואָך 9
זון-אויפגאנג 7.43	ה
זון-אונטערגאנג 3.43	שבט תרצ"ה

יודיש מאריאנעטען-שפיל „בערל-שמערל-טעאטער"

אנפיהרונג משה בראדערזאן

אין קאפע „אידעאל" (פּיעטריקאָווער 48)

היינט, מיטוואָך—1 פאָרשטעלונג אָנהייב 10 אָווענד.

קאנסומציע 1 זל.

לעצטע טעג פון 1-טן פּראָגראַם

„אזוינס און אזעלכעס"

עס הערען געגעבען קאריקאַטורען פון: ד"ר רוזו-און-בלאַט, ד"ר פלויס, אַסקאַר קאַנטוס, מאַקס קאַנטאָר, יצחק גרינבוים, חיים ראָסנער, דיר. צאַהל-טמסטער, לייביש פאָן ראָזענבערג, ברשון וואָלדמאַן, ר' יאָמטעיע מב'ער, קאָמענדאַנט בערעט מטולראַוויטש, פאַניע די חוג'טע, מאַדאַם אסתר טענדעראָווע, באַקס ראָטהאָלץ, שמעריל-עט-בעריל, פּיניעלע מויק, יעקע קלאָפּ-אָוט, פּאָנבאַ דעפּטאַקובנאַ, וואַלענטי ראַדני, וואָיטשע כאָווע די דאָזאָרצעבע.

טעקסטען: משה בראדערזאָן, י. אָבטרושאַנעק און ח. י. בוזשסטאָווסקי, לאַלקעס בעשניצט — ש. טאַבאַק. מוזיק אַראַנזשירט: דוד בייגעלמאַן.

קאנסומציע 1 זל.

צוגאב-פאבאר

(2) דעם 15-טען יאַנואַר ה. י. וועט זיין טעטיג אַ צוגאַב-פּאָבאָר-קאָמיסיע פאַר פ.ק.או. לאָדז שטאָט 1, פּיעטריקאָווער 165. עס דאַרפען זיך שטעלען פּאָבאָראָווע פון יאָהרגאַנג 1913 און עלטערע, וועלכע האָבען נאָך נישט רעגולירט זייער מיליטער-פליכט און וואוינען אויפן שטח פון 11 9, 8, 5, 3, 2 קאָמיסאַריאַטען.

דעם 28. יאַנואַר ה. י. וועט אויך זיין טעטיג אַ צוגאַב-פּאָבאָר-קאָמיסיע פאַר פ.ק.או. לאָדז 2, פּיעט־ריקאָווער 165. עס דאַרפען זיך אַהין שטעלען די פּאָבאָראָוצעס פון יאָהר 1913 און עלטערע, וועל־כע האָבען נישט רעגולירט זייער מיליטער-פליכט און וואוינען אויפן שטח פון 14, 13, 12, 10, 7 6, 4, 1 קאָמיסאַריאַטען און האָבען בעקומען נאָ־מענטליכע אויפפאָדערונגען פון שטאָט-סטאַראָס־טווע.

די פאבאר-רשימה פון יאהרגאנג 1914

וועט מען קאנען נאכזעהן ביז'ן 15 יאנואר

(א) ביז דינסטאָג דעם 15-טען יאַנואַר 1935 וועט אין מיליטער-ביוראָ פון דער לאָדזער שטאָט־פערוואַלטונג (פּיעטריקאָווער 165) אַרויסגעלייגט ווערען פאַר דער עפענטליכקייט דער רעיעסטער פון פּאָבאָר-פליכטיגע פון יאָהרגאַנג 1914.

אַלע פּאָבאָראָוצעס פון 1914 וועלען אין משך פון דער צייט דאַרפען קאָנטראָלירען, צי זיי זענען אַריינגעטראָגען געוואָרען אין דער רשימה, און אין פאַל ווען זיי וועלען פעסטשטעלען אומ־פּינקטליכקייטען, וועלען זיי דאַרפען מעלדען, מ'זאָל זיי אויסבעסערען. דערביי וועלען זיי דאַר־פען צושטעלען ענטשפּרעכענדע דאָקומענטען.

38,270 ארעמקייטס-שיינען

האט ארויסגעגעבען אין 1934 די אפ-טיילונג פאר געזעלשאפטליכע שוץ

(א) די לאָדזער שטאָטישע אָפּטיילונג פאַר געזעלשאַפטליכער שוץ האָט איבער יאָהר 1934, אויף פערשידענע בקשות און צו פערשידענע צוועקען (דער עיקר, בכדי צו אָפּשטעלען עקסמיסיעס) אַרויסגעגעבען בסך הכל אין לאָדז 38,237.

ס'איז נישט גאָר קיין סך אויף דער אַלגע־מיינער ריזיגער צאָהל פון די לאָדזער אָרעמע און פערשטעלטע אָרימעלייט...

DR. MED. H. LUBICZ

פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראַנקה.

צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעל. 141-32

עמפּפאַנגס-שעה'ן 8—10, 12—2, און 5—8 אָווענד

זונטאָג און יום-טוב פון 9—11 בייטאָג.

און יו"ט 9—1. פאַר דאַמען בעזונדערער וואַרט-זאַל.

פֿילהאַרמאָניע-זאַל
באַרוטאַוויטשאַ 20

די לעצטע 2 טעג!

אָנהויב 6 אַ זייגער. פּרייז פֿון 54 גר.

דער מייסטער-פֿילם פֿון ארץ-ישראל דאָס לאַנד פֿון אונזער טרוים און האָפֿנונג אין לעבעדיגען בילד

דאָס בלייענדע ארץ-ישראל

אַ בהלה אויף קויהלען

(א) אין צוזאַמענהאַנג מיט די פֿרעסט, וואָס האָבען אַ „נעהם געטון מיטאַמאָל", האָט זיך געמאַכט אַ בהלה אויף קויהלען: מען רייסט קויהלען פֿון אונטער די הענד.

די סיבה איז, וואָס דער ברייטער עולם האָט זיך די גאַנצע צייט גערעכט, אַז קויהלען וועלען אַלץ ביליגער און ביליגער ווערען, און מען האָט זיך דעריבער נישט געאיילט מיט מאַכען זאַפּאַסען.

דער רבונו של עולם רעכענט זיך אָבער נישט מיט דער קויהלען-פּאָליטיק, און ער האָט מיטאַמאָל געגומען „סמאַליען", אַז עס בייסט אַ רויך.

די לאָדזשער בעפֿעלקערונג דאַרף אָבער וויסען, אַז בכלל געפֿינען זיך איצט אין לאָדז גרויסע קויהלען-זאַפּאַסען און קיין דוחק אין דעם דאַזיגען „יובילער"-אַרטיקעל („שוואַרצע בריליאַנטען") וועט נישט זיין, און אַז מען וועט טייערער נישט צאָהלען.

די מאַכט גיט אויף דעם גוט אַכטונג, און ווער עס וועט פּרובען אַ שפּעקוליר טון וועט האָבען צו זינגען און צו זאָגען...

דריי מיטאַמאָל
אַ טאָג גייט נישט אַדורך אָהן זעלבסטמאָרדען

(א) אויף נאַפּיורקאָווסקיעגאָ 74 האָט זיך אַריינגעשאָסען אַ קויל אין קאָפּ אַריין, און געבליבען ליגען אַ טויטער אויפ'ן אָרט — אַ געוועזער יוזעף זלאָטשינסקי. די סיבה פֿונ'ם זעלבסטמאָרד איז נישט פֿעסטגעשטעלט געוואָרען.

* * *

(א) דאַסזעלבע האָט זיך געפּרובט טון אויף טאַרגאָוואַ 26 אַ געוויסער סטאַניסלאַוו זאַטיערוכאַ, אָבער האָט עס נישט „אָפּגעגאַלטען" און ער איז בלויז פֿערוואונדעט געוואָרען, מען האָט איהם אָפּגעפֿיהרט אין שפּיטאָל.

* * *

(א) אין זגערזש ווידער האָט זיך אויף בערעק יאָסעלעוויטש-גאַס געוואָרפֿען אונטערן טראַמוואַי און איז דערהרג'עט געוואָרען אויפ'ן אָרט אַ 60-יאָהריגע פֿרוי, אַ בעטלערקע, וואָס דערווייל איז נאָך נישט פֿעסטגעשטעלט געוואָרען ווי זי הייסט.

גאָלדע-גיטעלעס-קרויז
אַ אַברהם-יצחק-סערצע פֿערנעהמען זיך מיט פֿיינע מעשים

(א) דעם 5. יולי 1933 האָט זיך אין דער 4-טער בריגאַדע געמאָלדען אַ געוויסע רחל צוויקלער פֿון וואַרשאַ, באַלעווקי 34, און געבעטען, מ'זאָל איהר העלפֿען צו געפֿינען איהר 17-יאָהריגע שוועסטער חיה, וועלכע איז אַרויס פֿון שטוב דעם 6. יוני און זאָל האָבען אַוועקגעפֿאָהרען קיין לאָדז.

ס'איז פֿעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז חיה צוויקלער איז פֿערעגיסטרירט געוואָרען, אַלס קאָנטראָלנע דעם 14. יוני 1933. די ווייטערדיגע אויספֿאָרשונג האָט דערוויזען, אַז חיה צוויקלער געפֿינט זיך אין שאַנד-הייזעל פֿון גאָלדע שוואַרץ, אויף זשעראָמסקיעגאָ 66 אין לאָדז.

מ'האָט דאָס מיידעל דאָרט געפֿונען, און זי האָט דערקלערט, אַז אין וואַרשאַ האָט זי זיך בעקענט מיט עפּעס אַ פּערשוין, וועלכער האָט זי געבראַכט קיין לאָדז, דאָ האָבען זיי איבערגעגעבען אויף קורצע גאַס, און דערנאָך האָט זי דער פּערשוין פֿערפֿיהרט צו רעגיסטראַציע...

ווען זי איז צוריקגעקומען האָט זי דעם פּערשוין געטראָפֿען אין דער געזעלשאַפֿט פֿון אַ צווייטען פּערשוין, וועלכער איז געווען אַברהם יצחק ראָזען, אַ „פּרוויבד" פֿון דעם שוואַרצ'ן. מען האָט צווישען זיך געשלאָסען „ס'געשעפֿט", ראָזען האָט אויסגעצאָהלט דעם וואַרשאַווער פּערשוין 40 זלאָטעס און מ'האָט דאָס מיידעל אַוועקגעפֿיהרט אין דער „אַנשטאַלט פֿון דער מאַדאַם גאָלדע".

די אויספֿאָרשונג איז ווייטער געפֿיהרט געוואָרען, און מ'איז דערגאַנגען, אַז דער וואַרשאַווער פּערשוין, דער „צושטעלער" הייסט אַברהם טשעקוס.

הכלל, מ'האָט די אַלע דריי — די שוואַרץ, ראָזענען און טשעקוסן געכטען אַוועקגעשטעלט פֿאַרן היגען קריידגעריכט און זיי האָבען בעקומען פֿאָלגענדען פּסק-דין: דער 24-יעהריגער אַברהם יצחק ראָזען און די 25-יעהריגע גאָלדע-גיטעל שוואַרץ — צו אַנדערטהאַלבען יאָהר טורמע, און דער 24-יעהריגער טשעקוס איז, מחמת מאַנגעל אין בעווייזען, פֿריגעשפּראָכען געוואָרען.

Dr. REICHER
פּאָלודניאָוואַ 28, טעל. 93-201
ספּעציאַליסט
פֿאַר מענער-שוועכע-בעהאַנדלונג.
סעקסועלע בעראַטונגען און פּסיכאָ-אַנאַליזען
נעמט אָן פֿון 8—11 און פֿון 5—אָוונד.

רעפּרעזענטאַנץ-טעאַטער „ראָזמאַיטאָשטשי" ציגעל-גאַס 27 טעל. 112-25.
דירעקציע: דוד צעלמייסטער.

1000-ער מענשען האָבען שוין בעוואונדערט
פֿאַר די 1000-ער מענשען, וועלכע פֿערלאַנגען עס צו זעהען

50 יאָהר יודיש טעאַטער אין איין נאַכט
אַ צויבער-אָוועגד פֿון 1001 נאַכט
אַ נאַכט פֿון כל-טוב — אַ נאַכט אין 7-טען הימל
די איינציגע פּלאַם-פֿייערדיגע קאָסקאַרנע סובּרעטין **רעגינאַ צוקער** אין איהר קרוין-ראָל.

היינט, מיטוואָך, 9.30 אַ זייגער אָוונט

וועט מען אין „ראָזמאַיטאָשטשי" אויפֿציהען דעם פֿאָרהאַנג און ס'וועט זיך אָנהויבען אַ גראַנדיעזער יובילעאום-אָוועגד פֿון די שענסטע און בעסטע מוזיקאַלישסטע און הומאָרפֿולסטע עכט יודישע פּיעסען. וועלכע האָבען בעצירט דאָס יוד. טעאַטער אויף דער גאַנצער וועלט אין פֿערלויף פֿון 50 יאָהר

היינט, מיטוואָך, 9.30 אָוו. — גרויסע הנחה-פֿאָרשטעלונג
אַלע בילעטען איז פּאַרטער נאָר 1 זל.
„איציקל שאַלטיק"
אין 2 אַקטען, 24 נומערן געזאַנג און טענץ מיט רעגינאַ צוקער אַלס „איציקל שאַלטיק". נאָך דער פֿאָרשטעלונג: אַ קראַנץ פֿון די פּאָפּולערסטע פֿראַגמענטען אין קאָסטיומען און גרים אויסגעפֿיהרט דורך אַלע ליבלינגע פֿון טעאַטער: בר-כוכבא / שולמית / שלומקע און ריקל / חפֿני און פּנחס / רומענישע חתונה / האָוואַזער ליבע / נאָט, מענש און טייוועל / פּרנסה / נשמה פֿון מיין פֿאָלק.

קיין איין יודישער טעאַטער-בעזוכער וועט נישט פֿעהלען היינט אין טעאַטער.

שוין דעם פֿרייטאָג קומט דער גראַנדיעזער קאַרנאַוואַל-פּיקניק ווי אויך קאַרל צימבאַליסט'ס טריומף-אויפֿפֿיהרונג „דעם טאַטענ'ס זונדל" מיט רעגינאַ צוקער.

דעם שבת, 4.30 נאַכמ. אַ ספּעציעלע הנחה-פֿאָרשטעלונג, אַלע בילעטען 1 זל. „האָצקעלע כל-בוניק" קאָמישע אָפּערעטע אין 4 אַקטען מיט רעגינאַ צוקער אַלס „האָצקעלע כל בוניק". נאָך דער פֿאָרשט. אַ מתנה ד. לאָדזשער טעאַטער-עולם א.נ. „שבת-אויבסט".

דאָס פֿעהלט נאָך...
קאַרטאָפֿעל קאָסט איצט דאָפּעלט

(א) דאָס האָט שוין געמאַכט קיין אַנדערער נישט, נאָר די פֿרעסט...

צוליב די דאָזיגע פֿרעסט איז געוואָרען אַ גרויסער יקרות אויף קאַרטאָפֿעל, בוראַקעס א. אַ. ד. „יאַרזשינעס".

קאַרטאָפֿעל, למשל, וואָס האָבען פֿריהער געקאָסט 5—6 גראָשען אַ קילאָ, זענען איצט עולה לגדולה געוואָרען, און שטייען איצט אין 10—12 גראָשען אַ קילאָ, ד. ה. דאָפּעלט.

ס'איז נישט לייכט צו זאָגען צו אַרבייטסלאָזע, בעת אַזעלכע פֿרעסט — „פֿרעסט קאַרטאָפֿעל"...

די אַלגעמיינע פֿערזאַמלונג
פֿון ל.א.פּ.פּ. קרייז 34
ביי דעם יודישען קאָמבאַטאַנטען-פֿערבאַנד

וועט פֿאָרקומען שבת, דעם 12 ד. מ. 6 אָוועגד צום ערשטען טערמין און 7 אָוועגד צום צווייטען טערמין אין לאָקאַל פֿון פֿערבאַנד, פּ.אָ.וו.-גאַס 6 אויף דער טאָג-אָרדנונג: פֿאָרוואָרט, אַ בעריכט פֿון ל.אָ.פּ.פּ.-קרייז און פֿאָרשלאָגען פֿון דער רעוויזיר-קאָמיסיע, וואַהלען פֿון אַ נייער פֿערוואַלטונג און פֿרייע פֿאָרשלאָגען.

אַפּטייקען
היינטיגע נאַכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאַכט דיזשורירען פֿאָלגענדע אַפּטייקען: קאָספּערקעוויטש (זגערזשער 54) י. סיקקעוויטש (קאָפּערניקאַ 26), זונדעלעוויטש (פּיעטריקאָווער 25), באַיאַרסקי (פּושטיאַזד 19), ליפּיעץ (פּיעטריקאָווער 193), ריכטער (11 ליסטאָפּאַד 86).

דער פֿראָסט אין לאָדז

(א) אין שייכות מיטן שטאַרקען פֿראָסט אין לאָדז, זענען אויף דער פֿעראָרדענונג פֿון דער ווירטשאַפֿטליכער אָפּטיילונג ביי דער שטאָט-פֿערוואַלטונג אויפֿגעשטעלט געוואָרען אויף די עפֿענטליכע און מאַרק-פּלעצער, ווי אויך אויף איינציגע גאַסען ברענענדיגע קאָקס-קוישען, בכדי די אָרעמע בעפֿעלקערונג, וואָס זייער טון און האַנדעל זענען פֿערבונדען מיטן זיין אינדרויסען, זאָלען זיך קאָנען פֿון צייט צו צייט אָנוואַרעמען.

* *

צוליב די פֿרעסט קומען איצט אָפֿט פֿאָר אין שטאָט קליינע שרפֿות פֿון שטאַרק איינגעהייצטע אויוועגס.

* * *

איינציגע צוגען זענען נעכטען, צוליב די פֿרעסט, אָנגעקומען מיט אַ פֿערשפּעטיגונג.

ר. איזראַעל
דער בערזע-סוחר
86
שפּאַנענדער ראָמאַן פֿון יודישען לעבען

די ביגיריגקייט פֿון אינספּעקטאָר איז כסדר געשטיגען, וויפֿיל ער האָט זיך נישט גערוכט צו דערוויסען ביי'ס פֿון מאַרקוסן, האָט ער אָבער אפֿילו נישט געטראַכט וועגען אַזעלכע רעוועלאַציעס, וואָס ער האָט זיך דאָ דערוויסט.

— וואָס האָט איך וואָס גאָטעסדינער געשריבען אין איהר לעצטען בריף?

— זי האָט מיר געשריבען, אַז זי האָט זיך ענטשלאָסען אין מיר, זי האָט מיר גענומען דערצעהלען איהר לעבען, פֿון וועלכען ס'איז געווען צו זעהען, וויפֿיל צרות און ליידען זי האָט מיטגעמאַכט, בעגעגענענדיג זיך מיט מיר האָט זי געמיינט, אַז אַלץ וואָס זי האָט אַדורכגעמאַכט געהערט שוין צו דער פֿערגאַנגענהייט, אַז פֿון איצט אָן הויבט זיך פֿאַר איהר אָן אַ ניי לעבען, אַ נייע גליקליכע צוקונפֿט, זי האָט געמיינט, אַז דער מענש, אין וועלכען זי האָט זיך פֿערליבט, איז וואַרט, אַז ער זאָל זיך מיט איהר פֿערבינדען אויף אייביג, אַז זיי זאָלען ווערען איין גוף און איין נשמה, שוין טאַקע-כל-סוף אָנהויבען אַ רוהיג לעבען, צום סוף — שרייבט זי — האָט זי זיך ענטוישט.

— וואָס איז געווען די ענטוישונג? האָט דער אינספּעקטאָר געפֿרעגט.

— די ענטוישונג איז געווען פּשוט די, אַז זי האָט זיך דערוואוסט, אַז איך בין אַ געוועהנליכער, אָרדינערער, עקעלהאַפֿטער מערדער, אַז איך האָב דערהרגעט אַ מענש, דיין קערפּער איינגעפּאַקט אין אַ קאַסטען און אוועקגעפֿיהרט.

— צום טייוועל, האָט דער אינספּעקטאָר פֿערלוירען די גלייכגעוויכט, די דאָזיגע טייוולאַנישע פֿרוי, שולמית רובין, איז דאָרט געווען ביי איהר.

— יאָ, זי איז דאָרט געווען און האָט דער איינער עווא גאָטעסדינער דערצעהלט דאָס אַלץ וואָס זי האָט מיר געזאָגט, זי האָט פֿאַר איהר איבערגעחזרט אַלע בלבולים וואָס זי האָט אויסגעטראַכט, נאָך איהר אַוועקגעהען, זעהט אויס האָט זיך די אומגליקליכע אַזוי שטאַרק איבערגענומען, אַז זי איז בעגאַנגען זעלבסטמאָרד.

— נאָך אַ מאָרד, האָט דער אינספּעקטאָר געזאָגט, וואָס איז דען פֿאַרא אינטעררעסע, צי עווא גאָטעסדינער איז ערמאָרדעט געוואָרען, אָדער זי איז אַליין בעגאַנגען זעלבסטמאָרד דורך דעם וואָס מען האָט זי דערצו פּשוט געצוואונגען, דאָס איז דאָך שליסליך אַלץ איינס. וואָס איז דאָ פֿאַרא טייוועל? צי קען איך גלויבען, אַז דער טייוועל אין איהר האָט זיך עפּעס איצט אָנגערופֿען, אָדער ער איז געווען בעהאַלטען ביי איהר פֿון לאַנג, אַזוי אַז מיר האָבען דאָס נישט אַרויסגעזעהן, האָט דער אינספּעקטאָר אויסגעשריגען. דאָס זענען דאָך מעשיות פֿון טויזענד און איין נאַכט.

— גלויבט איהר נישט אין דעם אַלעם וואָס איך דערצעהל אייך דאָ.

— אַ טעות, מיין טייערער מאַרקוס, איך גלויב אייך אַלץ וואָס איהר האָט מיר דערצעהלט און יעדען פּרט, נישט נאָר איך גלויב אייך, נאָר איך בין איבערצייגט, אַז דאָס אַלץ איז אמת. אין צווייטען מענשען האָב איך געהאַט אַ טעות, איך נאַרישער קאָפּ, האָט דער אינספּעקטאָר זיך געקלאַפּט מיט די פֿויסטען אין קאָפּ, איך האָב גאָרנישט פֿערשטאַנען וואָס אַרום מיר קומט פֿאָר, מיין פֿערדאַכט איז געפֿאַלען אויף צוויי מענשען, וועלכע איך האָב געהאַט אויפ'ן אויג. און אַרויסגעשטעלט האָט זיך, אַז די דאָזיגע צוויי מענשען זענען גראָד די אַ-ע־טליכסטע און עהרליכסטע אין דער וועלט, זיי זענען די קרבנות פֿון די טייוולאָנישער מאַשין, וועלכע דרעהט זיך גאָר בין היינט.

— ווער איז דער צווייטער מענש, וועגען וועלכען איהר רעדט.

— דאָס איז די אַרטיסטקע פֿאַני, איהר קענט זי זעהר גוט, מיסטער מאַרקוס, אויך זי ליידט זעהר שטאַרק און איז די זעלבער קרבן פֿון דעמזעלבען טייוועל וואָס איהר, פֿון דערזעלבער פֿרוי, וועלכע רופֿט זיך שולמית רובין.

— ווי אַזוי, זי איז דאָך געווען אַזוי שווער קראַנק ווען איך בין אַוועקגעפֿאָהרען, מ'האָט גאָר נישט געהאָפֿט זי צו דערהאַלטען ביים לעבען.

— דאָס איז די מעשה, איך בין איבערצייגט, אַז פֿאַני איז דערמאָלס פֿערסמט געוואָרען, מיר וועלען זיך נאָך דערוויסען וועגען דעם.

— אָבער מיט וואָס איז די דאָזיגע פֿרוי רובין פֿעראינטערעסירט, אַז פֿאַני זאָל נישט לעבען, איך פֿערשטעה, אַז דאָס איז בוגע מיר, איך קען דעם אינטערעס פֿאַר מיין טויט, אָבער צו פֿאַני? מיר דוכט זיך, אַז זיי קענען זיך גאָרנישט.

— ביז איצט האָבען זיי זיך נישט געקענט, איצט קענען זיי זיך און דער שאַנטאַזש בליהט, ער געהט ווייטער און ווייטער. וואָס וועט איהר זאָגען דערצו ווען איך וועל אייך דערצעהלען ווער עס איז די מוטער פֿון דעם קליינעם מאַשעלע.

— יאָ, איך האָב אינגאַנצען פֿערגעסען אייך איבערצופֿרעגען, בעלד אין אָנהויב פֿון אונזער געשפּרעך האָט איהר מיר עפּעס געזאָגט וועגען דעם, אַז די פֿרוי רובין איז נישט די מוטער פֿון דעם קינד, איהר האָט דאָס מיר געזאָגט אויף אַזאַ אופֿן, אַז מיר איז אַלץ אויסגעקומען מאָדנע און נישט בעגרייפֿליך.

— ס'איז אָבער אַזוי, די פֿרוי רובין האָט איז איהר גאַנצען לעבען קיין קינד נישט געהאַט.

— און ווער איז די מוטער פֿון דעם קינד?

— פֿאַני, די אַרטיסטקע פֿון יודישען טעאַטער, פֿאַני.

— אומגעגליך, איהר שפּאַסט פֿון מיר, אָדער איך פֿערשטעה נישט וואָס איהר רעדט צו מיר.

— ס'איז מעגליך און איהר פֿערשטעהט וואָס איך רעד, אַזוי איז עס ווי איך זאָג אייך, פֿאַני איז די מוטער פֿון דעם קינד, וועלכעס געפֿינט זיך איצטיגען מאָמענט ביי דער פֿרוי רובין.

— און ווער איז דער פֿאָטער?

— דאָס קען איך אייך ליידער נישט זאָגען, הגם איך ווייס עס גאַנץ גענוי, דאָס וועלען מיר שוין אַ בעראָטען פֿאַר דער ווייטערדיגער אויספֿאָרשונג, איצט פֿיהרען מיר דאָך נישט קיין אויספֿאָרשונג, מיר האָבען דאָך דאָ גערעדט ווי צוויי פֿריינד און איך רעכען, אַז מיר וועלען אויך ווייטער בלייבען די דאָזיגע פֿריינד, שוין אויף שטענדיג, איהר קענט רעכענען אויף מיין פֿריינדשאַפֿט, איך וועל אייך קיינמאָל נישט פֿעראַטען, דערויף קענט איהר זיך פֿערלאָזען, איך זאָג אייך צו, אַז איהר וועט נישט אַריינגעצויגען ווערען מעהר אין קיין שום אויספֿאָרשונג, מיט דעם וואָס איהר האָט מיר דערצעהלט איז אַלץ ערלעדיגט, איך ווייס שוין אַלץ, איך האָב זיך שוין געמאַכט אַ פּלאַן פֿון דער ווייטערדיגער טעטיגקייט מיינער אין דעם ענין, ס'וועט שוין נישט לאַנג דויערען, ווי אַלץ וועט זיין געענדיגט און די שולדיגע וועלען האָבען זייער שטראָף, אויב איהר וועט נאָר וועלען וועט איהר זיך קענען צוריקקעהרען קיין לאָנדאָן.

— דערווייל דאָס נישט, איך רעפֿלעקטיר נישט דערויף און נאָך אַ לאַנגע צייט וועל איך דערויף נישט רעפֿלעקטירען, איך האָב דאָ אַ הייליג קבר, וועלכעס איך דאַרף אָפּהיטען, דאָס איז איצט מיין אויפֿגאַבע אין לעבען, אויף מעהר האָב איך שוין נישט וואָס צו האָפֿען.

— נור, נישט אַזאַ פּעסימיזם, האָט דער אינספּעקטאָר געזאָגט.

(פֿאָרזעצונג קומט)

ערשטער קרייז-קאנפערענץ פון דער „דת ועבודה"-באוועגונג אין לאדז

מען בעט אונז מודיע צו זיין: דעם 11. 12. 13 יאנואר, קומט פאר אין לאדז די ערשטע קרייז-קאנפערענץ פון דער „דת-ועבודה"-באוועגונג אין דער לאדזער וואיעוואדזטווע.

די סימפאטיקער פון דעם רעליגיעז עטישען סאציאליזם אין די שטעט, ווי עס איז קיין סניפים פון דת ועבודה נישט פארהאן, קענען אויך אנטייל נעמען אין דער קרייז קאנפערענץ, זיי דארפען גלייך מעלדען וועגען זייער אנטייל אין דער קאנפערענץ: דעם ארגאניזיר-קאמיטעט אין לאדז לויט דעם אדרעס: מ. הערצבערג, גדאנסקא 21 M. Hercberg, Łódź, Gdańska 21.

צו דער גאלדענער חתונה

פון דיר. אינזש. עבאראוויטש

צו דער גאלדענער חתונה פון דיר. אינזש. וולאדיש. עבאראוויטש, האט דאס טעכנישע פערסאנאל און פאבריק-ביורא-בעאמטע פון דער „ווידז. מאנופאקטור" געשפענדעט 84 זל. פאר ארימע.

דאס נייע ארץ-ישראל אין פילם

פארוואס זאל יעדער יוד נישט זעהען אונזערע דערגרייכונגען אין דער נאציאנאלער היים

ס'איז נישט איבערגעטריבען, ווען מיר וועלען זאגען, אז די בענקשאפט פון יעדען יוד איז צו זעהען מיט זיינע אייגענע אויגען די דערגרייכונגען און ערֹאבערונגען אין ארץ-ישראל. וויפיל מען שרייבט וועגען דעם, וויפיל מען דערצעהלט מאכט עס נישט דעם איינדרוק, ווי מען וואלט דאס אלץ געזעהען מיט אייגענע אויגען, נישט יעדער יוד האט אבער די מעגליכקייט צו שטילען זיין בענקשאפט און דעריבער מוז א גרויסער פערדינסט צוגעשריבען ווערען די מענשען, וועלכע האבען געברענגט פון ארץ-ישראל דעם נייעם פילם „דאס נייע ארץ-ישראל", וועלכער גיט א רייכען און אביעקטיווען רעפארטאזש פון אונזער גרויסען אוצר אויף אלע געביטען, אנהויבענדיג פון אונזערע ווירטשאפטליכע ערֹאבערונגען, קולטורעלע פאזיציעס און פריוואטען לעבען פון אונזערע עולים — גיט דער נייער הערליכער פילם א ריכטיגע אפשפיגלונג פון דער גרויסער אינטענסיווער ארבייט, די חווה און פרייד, וואס הערשט אין די יודישע רייהען.

דאס לעבען אין די קאלאניעס, קיבוצים אין דארף, אין שטאט, אין שול, אין טעאטער, אין פאבריק, אין ווארשטאט, אין גאס און אין שטוב — דאס אלץ איז בעריקזיכטיגט געווארען אין דעם נייעם פילם, וועלכער וועט נאך דעמאנסטרירט ווערען אין זאל פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20, די לעצטע 2 טעג.

אברהם צימבעל נ"ע

(ש) די טעג איז געשטארבען פון א הארץ-אטאק דער לאדז'ער תושב אברהם צימבעל אין עלטער פון 59 יאהר.

עס איז כדאי צו פערצייכענען, אז אברהם צימבעל, וואס האט זיך פראפעסיאנעל פערנומען מיט האנדעל און פאבריקאציע, האט נאך אין זיינע יוגענט-יאהרען געשריבען אין די העברעאישע צייטונגען „הצפירה" און „הצופה". דער פערשטארבענער איז געווען איינער פון די אנגעזעהענסטע פארשטעהער פון דער השכלה-עפאכע און אנ'עסקן צווישען שמאליגע „חובבי-ציון" אין פוילען.

דהאט זיך געשאפען א געזעלשאפט „מנורה" אויפצושטעלען א טעקסטיל-פאבריק אין ארץ-ישראל, איז ער געווען דער ערשטער פיאנער, ממש די נשמה און דער מח פון דעם אונטערנעהמונגס-פלאן.

צו דער לויה איז געקומען א גרויסער עולם אפצוגעבען דעם לעצטען כבוד. ביים אפענעם קבר האט איהם ווארים און טרעפליך מספיד געווען דער פרעזעס ה' ב. טאכטערמאן אין נאמען פון פעראיין פון הלב-פאבריקאנטען.

כבוד זיין אנדענק!

ציהונג פון דער מלוכה-לאטערי

4-טע קלאס — 4-טער טאג

zł. 10.0000 — 2548 93424
zł. 5.0000 — 21801 24499 35269 139665 165394
zł. 2.0000 — 3871 11464 20058 28091 33874 —
36331 39980 45100 52886 33148 69774 71903 —
78840 95287 101340 102528 104925 105284 106927
116958 128429 134790 137220 156047 157666 —
160903 162064 172932 179847
zł. 1.000 — 461 6172 9955 13763 22199 27594
24221 41631 42230 50637 61932 64187 67306 —
70867 74460 77583 79213 75931 78589 86771 —
100381 114590 119044 122094 122116 129062 —
138337 147515 147615 149220 149520 154858 —
161114 172180

112 211 434 64 557 716 21 962 1004
164 425 29 92 547 740 47 800 2202 14 57
713 810 61 3152 241 366 538 41 56 610 94
882 928 95 4021 241 332 604 802 14 5105
258 352 415 60 727 834 61 919 660 6037
149 54 87 214 557 639 875 94982 7023 29
108 319 620 733 57 82 855 77 890 9813 23
43 81 86 245 401 77 88 535 755 894 827
76 9402 507 752 899 960 72 79.
10024 36 39 288 362 457 634 799 853
935 98 11022 177 311 13 423 85 533 628
79 732 66 845 94 907 80 12186 267 420
872 954 66 97 14019 256 320 533 630 903
87 675 87 748 62 803 85 13031 182 374 577
15018 37 123 233 428 41 48 517 82 661 730
865 926 18286 304 68 419 43 60 97 503 644
57 825 17206 9 36 313 429 68 91 532 654
84 743 74 889 900 18029 85 122 89 274
325 86 532 688 782 85 626 98 986 19060
109 36 210 471 517 85 696.
20100 113 274 394 420 696 796 21094
109 243 51 366 69 436 71 78 549 70 71 828
42 55 975 22038 274 358 428 522 39 630 42
756 23016 343 44 580 627 89 93 95 703
843 24008 66 116 29 434 683 967 25039 47
146 74 379 664 975 26023 46 48 224 45 85
323 66 764 913 46 27049 53 187 256 72 75
87 96 301 499 762 85 94 802 24 26 60 982
28389 91 94 401 45 74 678 712 61 941 98
30016 101 30 42 44 215 315 513 73 668
29043 69 106 297 394 544 86 834 51 969
913 31001 139 304 15 596 778 821 46 910
32060 66 82 109 93 248 77 393 478 93 551
748 820 76 33116 55 384 608 67 99 894 96
940 34012 264 430 662 919 93 35106 20 255
81 329 531 92 706 32 831 64 36051 62 159
210 14 68 379 838 779 602 41 95 702 23
51 57 78 804 6 40 68 95 37023 171 206 47
401 356 566 616 74 84 404 6 26 85 927
39162 324 567 77 84 674 83 984.
40035 131 353 441 96 653 954 41023 218
456 529 45 62 82 789 835 92 913 62 42091
231 354 513 824 87 936 556 43003 27 269
267 417 53 513 16 41 711 801 81 980 44057
87 216 27 52 81 371 689 45089 140 377 439
94 549 73 611 744 879 46056 93 160 282
88 372 443 696 752 911 93 47012 132 540
50 615 734 859 92 99 985 48243 119 65 478
574 683 49066 92 176 53 265 380 427 95
50300 304 603 703 42 912 17 38 62 51049
504 664 771 804 81 976.
447 520 34 654 759 62 97 841 71 962 69
52036 74 186 245 317 629 753 53023 62 158
88 201 432 34 95 516 59 82 645 69 926
54005 19 37 296 352 453 741 43 821 27 67
88 55109 230 78 83 370 480 95 541 613 16
59 701 35 93 899 966 82 56417 69 536 73
647 758 57000 217 349 63 507 944 58900
123 466 72 690 742 805 919 59038 139 226
390 93 529 35 63 67 606 18 42 87 730 42.
60082 92 235 309 35 96 469 573 620 710
870 936 61086 116 248 56 318 39 53 462
527 57 823 62062 68 74 261 93 320 60 81
494 524 706 688 793 895 63079 170 85 143
68 620 714 817 64060 206 77 300 95 440 557
821 65132 226 41 65 420 615 769 89 984
66008 47 118 57 215 72 89 311 443 63 82
545 648 54 769 872 96 697 67065 86 241
310 81 84 713 16 37 63 831 68023 217 350
69 543 606 29 41 69 70 795 845 60 907
70110 23 14 338 507 607 80 86 632 784
87 69038 169 457 549 681 778 801 955.
856 957 88 71035 56 166 286 90 386 93 401
91 623 821 34 906 56 72 72019 31 223 331
404 532 40 59 76 612 21 44 739 908 73018
131 255 322 431 575 647 81 702 32 76 829
912 74346 56 68 805 506 76 763 690 807
75 910 75173 219 40 349 59 455 88 750
814 948 76010 93 170 210 445 672 721 918
30 77007 178 79 421 96 596 752 906 7 19
24 78065 97 309 488 501 28 851 98 904 98
79014 102 33 206 327 29 93 [illegible] 80 599 808
92 969 77.
80094 206 47 402 69 749 848 51 56 81153
280 862 8 82065 212 639 863 908 83129 72
324 432 52 70 572 764 74 991 84131 53 94
298 336 747 84 864 96 966 85087 290 334
492 94 516 736 86000 128 277 530 45 610
813 87002 48 231 87 343 57 484 658 77 811
43 935 88069 177 91 379 453 593 77 841
950 89142 49 216 380 479 783 84 855 69
991
606 760 686 92028 100 294 330 72 561 744
90279 352 712 77 906 41 47 91071 441
645 753 95 841 52 98 95017 240 322 464
141 292 300 5 39 7 405 39 678 773 80
69 533 59 85 60 603 728 52 34 60 96003 81
97006 317 556 824 947 98169 291 384 445
100019 86 120 313 455 60 99 606 748 88
501 904 41 99113 383 457 596 787 95 829.
95 926 101208 92 403 798 811 102136 478
669 79 729 42 94 103077 82 140 56 244 326
29 420 73 89 708 25 857 902 104276 330
470 904 604 734 46 875 996 105188 329 609
743 46 947 10641 69 237 311 466 630 812
174111 52 311 13 84 565 604 98 173 53 829
47 97.
88 654 94 707 32 801 84 112292 714 91 89
110030 144 393 578 658 886 900 11115 53
943 113019 128 32 54 76 209 644 88 713 46
97 904 29 114215 33 53 538 64 751 67 97
851 57 937 115001 257 98 679 978 116007
93 245 313 434 86 69 551 98 810 14 957
90 117050 124 91 233 447 706 814 978 94
119023 76 130 59 95 548 57 77 927 41 89.
120013 51 215 497 657 715 821 56 62 87
929 121090 97 241 76 469 508 836 793 950
122036 50 213 407 623 29 75 92 854 951
123022 108 99 394 438 52 538 50 51 85
622 718 846 86 934 124087 278 367 89 96
409 554 605 11 29 900 120037 218 27 613
818 33 126053 118 95 291 309 418 523 25
37 737 845 63 127087 71 136 87 247 322
40 421 712 128021 30 74 84 207 37 438 618
59 709 28 58 921 37 59 129080 94 132 474
654 789.

130000 69 279 516 679 995 131035 94
132 94 392 673 898 132037 160 66 201 318
21 84 601 712 30 71 928 133030 31 138 58
440 612 54 809 86 134119 240 28 335 412
902 15 136267 615 417 813 30 137018 50 55
529 604 754 88 961 625 53 63 768 86 839
569 651 793 819 939 93 139165 78 267 71
96 101 58 293 399 406 96 932 138047 329
75 348 413 53 681 729 880 924.
140109 590 891 141024 84 139 242 333 805 23
95 453 142023 103 27 213 23 53 419 40 517 698
760 85 933 63 143083 88 145 47 87 89 99 377 91
424 35 85 557 98 760 817 28 931 49 144107 378
525 925 145014 99 167 70 80 262 368 65 786
95 146027 88 301 5 82 460 508 65 676 96 892
955 147040 71 165 88 221 327 493 610 951 —
148260 61 459 500 739 804 23 99 149040 47 151
384 489 509 26 38 758
150060 118 561 66 898 151093 101 11 60 47 86
755 77 897 919 152047 296 373 660 708 60 804
937 82 153041 59 125 212 50 370 406 799 818 915
38 154175 78 217 41 98 397 413 633 864 155007
229 460 95 504 63 765 156000 002 108 310 409 666
760 824 157099 367 410 12 41 63 55 795 804
53 158235 53 31 43 441 641 755 66 159390 469 649
829 69 946 64 83
160025 170 571 292 769 94 161095 231 38 74
301 86 582 679 994 162229 308 66 410 94 556 81
91 616 163009 101 51 266 526 636 73 86 724 35
47 96 852 912 88 164006 183 332 678 707 67 74
853 57 165029 269 567 841 166034 275 321 83 46
580 98 840 51 88 96 994 167006 72 113 213 93
391 682 78 868 93 904 93 168138 39 48 71 55 91
319 409 87 61 67 33 39 879 169088 305 65 477 86
571 86 612 62 82
170012 164 96 274 99 397 783 863 904 54 171073
148 71 84 283 493 594 601 792 956 172046 122
83 214 345 439 640 835 54 173013 227 425 30 602
871 92 919 46 174023 49 216 25 360 1 622 44
72 73 819 96 999 175028 71 327 89 438 91 543
47 835 40 60 176214 551 715 824 970 177011 24
81 590 659 178062 68 85 109 10 44 200 333 54 62
78 478 500 637 713 15 820 48 910 179019 723 46
51 61 977 97

II CIĄGNIENIE

zł. 100.000 — 82112
zł. 50.000 — 176554
zł. 20.000 — 127655

zł. 10.000 — 154462
zł. 5.000 — 52493 64181 78584 101700 134039
136782
zł. 2.000 — 26017 25783 33145 45054 41433
56911 63048 86461 98181 110431 128052 133740
134280 140326 161879 167947 171853 174257 —
174377
zł. 1.000 — 6176 12540 10649 13732 15875 —
40093 43336 53175 56658 59836 65422 65628 —
77101 81992 85614 90886 96898 10741 10863 —
109267 112727 116668 118155 122820 124725 —
129542 131203 140419 167995

STAWKI PO 200 ZŁ.

86 205 41 73 357 91 524 641 1115 346 432 82
602 728 994 2105 43 214 595 670 999 3068 546
612 701 4237 303 400 16 23 41 43 74 506 41 703
51 912 41 45 85 5027 32 407 72 511 59 93 6031
49 403 39 742 46 83 812 7232 75 424 58 579 654 66
910 70 8031 57 175 372 632 82 704 21 31 65 86
880 993 9013 326 45 55 85 406 38 610 56 892
10119 269 349 489 560 777 800 69 941 11083
163 447 96 513 54 89 617 34 999 12103 37 276 369
417 76 525 50 69 620 65 71 732 59 813 65 13001
328 483 622 46 760 14032 109 24 98 269 336 44
623 47 77 838 61 86 945 15106 71 243 47 440 645
46 716 993 94 16140 496 758 800 17061 309 457
866 903 18183 90 246 503 16 38 45 669 746 814 929
50 63 19040 399 500 36 808 9
20073 267 319 493 566 662 709 21040 122 34
232 41 85 417 611 27 57 62 97 720 31 808 22043
103 42 258 69 72 436 419 27 51 606 88 733 92
928 54 23160 281 462 560 690 774 830 69 973
14103 90 98 286 355 448 51 675 709 61 820 37
99 25057 104 258 359 66 438 40 504 957 26047
79 97 102 17 267 439 93 600 63 718 967 89 27000
06 33 34 56 335 55 97 534 38 605 36 750 87 804
16 911 28236 65 415 564 620 86 800 84 991 29160
64 248 373 436 694 852 903
30067 470 470 707 96 31071 109 59 289 341
447 751 87 867 963 32014 56 80 171 96 269 314
24 52 829 98 901 81 33068 402 505 67 86 97 718
33 90 850 61 85 34134 74 241 95 444 522 619
39 78 724 47 805 918 20 35141 223 314 92 439
56 527 38 622 33 777 36095 152 287 307 17 712
835 37 47 81 937 92 37045 306 24 39 463 500 614
16 754 831 965 87 38072 372 95 443 75 98 752 820
971 39081 95 350 87 599 670 779 801 24 984 98
40084 281 84 393 523 636 759 64 854 41058
230 320 76 504 48 651 702 886 923 30 85 88
42162 83 218 76 77 315 414 87 543 78 805 43044
286 314 409 54 517 615 835 44155 90 207 94 483
548 628 69 94 713 25 912 17 45044 50 57 155 203
08 240 458631 789 832 95 996 46129 76 304 67 580
749 922 47047 113 49 52 229 371 449 66 94 95
574 76 677 703 815 57 925 48072 88 133 213 412
68 509 81 94 620 94 720 28 62 996 49223 80 315
22 74 425 60 505 68 639 952 86
50035 100 96 269 406 580 622 26 825 51024 84
330 602 31 763 52533 46 52 648 869 974 83070
126 48 95 243 59 91 343 499 510 95 631 37 54030
185 208 365 504 31 645 639 915 17 55000 143 75
97 296 567 803 96 56002 32 71 94 149 507 10 70
722 71 75 889 57142 71 73 508 89 651 793 864
58059 295 306 417 43 671 74 59134 348 52 80 454
88 510 675 801 15 47 959
60037 45 176 89 215 307 08 32 58 61 467 525
28 689 738 61165 226 52 55 304 22 463 763 57
811 91 916 33 62103 19 450 598 623 35 79 764 866
937 39 44 89 63179 370 553 621 831 83 64085
170 203 40 42 323 463 544 82 765 816 923 75
65164 208 346 73 433 64 73 524 78 93 630 76 864
76 66162 51 495 544 621 47 789 881 67027 130
37 52 200 440 42 51 68007 54 94 152 53 567 618
705 824 41 48 96 8 69117 40 301 14 43 76 470 712
810 30 943 54 78
70081 152 379 439 576 674 782 821 34 954 81
96 71012 124 72 99 296 619 35 851 969 95 72077
160 227 73 458 788 927 73198 252 91 309 38 402
611 722 44 881 952 97 74027 186 319 463 74 617
40 69 722 31 89 926 92 75079 92 552 407 90 558
80 785 999 760 138 55 242 486 535 66 876 903 19
37 77098 159 30 38 57 441 505 34 58 67 629 71
734 885 914 21 78070 140 56 203 29 400 517
50 843 79091 97 119 56 66 67 242 86 483 568 695
800 43
80041 164 240 51 421 45 711 892 922
81009 15 96 288 89 310 12 43 402 506 13
749 840 930 82154 27 630 483 89 973 —
83209 38 74 393 428 522 37 605 96 735
835 923 84004 20 55 114 81 238 53 504
65 78 62 91 732 851 74 85215 31 97 94
518 49 51 694 738 87 807 984 86027 38
293 369 81 95 400 518 656 88 838 83 88
87030 223 4 531 628 754 61 804 69 99
89052 189 435 634 59 72 737 50 814 977
98115 32 50 194 350 501 849 24 29
90030 128 34 43 70 79 304 304 42 98
476 610 703 894 958
91021 87 175 223 28 443 80 583 610
752 801 901 51 92352 432 569 627 717
70 76 825 93443 174 204 63 305 435 —
615 710 57 887 93 94221 43 79 458 752
78 80 88 944 95005 121 73 336 51 508 —
630 96432 59 603 71 647 73 710 76 809
943 97157 70 306 422 746 55 860 99 616
61 98034 71 178 324
434 61 77 512 35 47 721 23 33 871
927 58 99019 27 42 141 280 411 77 619
736 51 839 70 923 50
100045 119 55 65 258 406 42 80 703
843 62 908 101048 133 96 205 34 93
336 85 511 79 645 472 102014 68 69 104
92 313 46 545 893 989 130256 352 419 42
69 648 840 53 71 979 104100 109 44 53
73 259 344 64 663 85 765 94 10534 45
95 98 100 61 98 228 594 608 39 65 959
106078 259 381 44751 96 537 75 88 904
69 83 107004 69 99 172 397 456 ,57 540
70 78 83 85 771 918 108231 91 305 453
530 56 63 85 91 620 25 38 705 981 109067
145 47 229 342 473 815 62 89 900 03
11086 414 575 743 111045 55 219 30
578 479 578 87 634 717 980 112053 63
391 41 45 617 60 72 723 60 86 113005
76 116 86 230 81 376 96 513 692 855 922
51 114085 106 420 828 48 978 115156 326
435 62 568 742 859 116034 169 254 801
64 83 117155 79 385 428 615 741 118021
111 205 11 69 401 64 701 18 854 62 936
72 82 119015 160251 58 659 899
120114 64 294 432 647 879 932 121161
317 99 414 652 53 886 953 69 122018
118 234 328 447 554 68 88 735 992 —
123299 416 91 526 95 812 83 938 124124
92 244 84 95 387 06 587 639 49 70 753
845 86 908 53 89 125016 158 96 245 489
635 706 51 804 126035 355 546 900 —
127122 218 55 397 532 45 607 872 985
128131 242 63 90 545 74 681 787 884
935 129021 111 238 94 424 538 606 79
968
130030 82 156 300 27 599 768 864 85
905 31 131176 384 442 93 569 612 70
913 132135 179 359 455 512 21 31 68 766
933 133129 60 124,75 365 489 625 825
908 20 1345132 437 591 644 83 135004
36 280 387 444 54 857 94 938 136160 42
588 628 61 95 806 41 137197 207 98 361
518 730 61 65 95 856 96 138173 278 659
130070 78 81 152 61 235 52 56 534 96
711 822 57 935
140033 170 213 15 3 394 550 67 641
739 830 949 141043 213 89 324 56 458
85 5000 38 90 739 847 61 938 52 87 —
142008 210 51 81 389 91 543 79 688 —
720 86 925 97 143184 448 67 506 15 52
662 67 733 838 81 89 965 70 144227 60
340 510 678 706 854 82 145100 259 360
83 439 370 927 146257 85 314 50 412
76 519 808 85 952 147122 84 696 795 —
874 148006 302 80 780 149186 253 324
89 441 93 97 735 70 821 45 65 98 905
42
150028 132 229 54 71 701 61 429 66
552 62 759 5 91 971 151132 245 88 327
36 773 876 999 153117 243 70 71 319 426
715 73 851 940 153031 57 132 33 272
79 357 479 524 765 67 850 935 48 —
154068 167 239 47 431 515 625 765 900
155038 94 137 65 76 324 400 571632 41
705 156118 95 99 348 64 73 74 424 98
526 602 783 805 58 6473 82 902 15 —
157056 66 69 34 446 500 676 707 924 —
158036 76 338 490 524 618 712 22 159031
342 493 668 97 704 970
1601691 221 37 309 20 531 53 622 12
54 132 76 914 33 161044 292 431 52 75
514 617 62 749 810 34 63 939 61 162025
116 284 423 619 76092 914 169305 105
46 230 57 315 660 88 814968
164017 137 93 432 51 662 760 87 814
902 165089 230 64 344 496 527 608 13
25 802 32 58 986 166055 63 226 33 314
16 70 82 514 30 69 658 817 167100 25
36 37 48 258 88 344 66 419 92 671 720
855 914 20 168162 215 73 383 91 429
35 37 49 744 47 139187 257 94 319 43 96
739 84 864 908 25 97 98
170255 353 728 5 87 817 23 171090
123 31 51 526 34 65 804 10 60 952
96 172013 22 78 109 36 272 321 503 42
621 92 709 70 83 173002 131 386 626 54
734 841 988 174031 110 291 425 93 588
97 612 43 869 175257 321 490 532 97
686 96 771 822 42 84 176121 87 302 30
58 77 488 52 609 70 704 56 816 177009
462 537 46 601 34 767 90 853 60 178123
263 80 329 36 76 434 66 95 520 732 39
839 70 974 179044 50 54 83 179 235 328
39 36 83 458 552 687 748 833 86 96

טוריסטישע אויספלוגען קיין ארץ-ישראל
ארגאניזירט דורך דער ציוניסטישער ארגאניזאציע

די טוריסטישע אפטיילונג ביי דער היגער ציוניסטישער ארגאניזאציע געניסט לעצטענס פון א בסדר שטייגענדע פרעקווענץ. מיט יעדען טאג וואקסט די צאהל מענשען, וועלכע ווילען באזוכען ארץ-ישראל, כדי זיך צו באקענען מיט דעם זיך בויענדען נייעם ישוב.

צוליב דעם כסדר וואקסענדען טוריסטען-פרעקווענץ איז צו ערווארטען, אז דער הייע-יעהריגער טוריסטען-סעזאן וועט זיין זעהר א שטארקער.

די טוריסטען-אפטיילונג ביי דער היגער ציוניסטישער ארגאניזאציע מאכט אלע באמיהונגען צו פערלייכטערען די טוריסטען-רייזעס און זארגט דערפאר די נסיעות פון די טוריסטען זאלען זיין ווי ווייט מעגליך בעקוועמער און אנגענעהמער.

יעדער טוריסט וואס מאכט אדורך זיין רייזע נאך ארץ-ישראל דורך דער טוריסטען-אפטיילונג ביי דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, איז זיכער אין א סאלידער און געוויסענהאפטער בעהאנדלונג אויף דער שיף און אויך ביים באזוכען דאס לאנד.

גענויע אינפארמאציעס ערטיילט די טוריסטען-אפטיילונג ביי דער ציוניסטישער ארגאניזאציע (שרודמיעסקא 29).

פון דער פריוואטער אונטער-נעהמונג „פאסטעמפ"

די דאזיגע אונטערנעהמונג וועט ארויס-פיהרען מיסט אין מעטאלענע צוגעמאכט קיסטען אויף יעדען הויף ווערט איינגעשטעלט א קאסטען, וואו די לאקאטארען שיטען אריין דאס מיסט. ס'איז אהן צווייפעל, אז די הויזבעזיצער וועלען אין זייער אייגענעם אינטערעס פערשטעהן די נוצליכקייט פון אזא אונטערנעהמונג און תיכף בעשטעלען אין „פאסטעמפ" נאווראט 34 טעל. 183-79 אזעלכע קיסטען, כדי אזוי ארום צו דערהאלטען ארדנונג אין זייערע הייזער.

דאנסינג לטובת דער „בעאמטען משפחה"

דעם 9. ה.ח. ארדענט די היגע „בעאמטען משפחה" א דאנסינג אין לאקאל פון „גראנד קאפע" (פיעטריקאווער 72). דער איינגאנג צוזאמען מיט קאנסומאציע 1.50 זל.

צום זונטאג'דיגען קאנצערט פון דער לאדזער מוזיק-געזעלשאפט

זונטאג, דעם 13-טען יאנואר ה. י. 4 נאכ מיטאג קומט פאר אין זאל פילהארמאניע א גרויסער קאנצערט פון די צוויי בעריהמטע לאדזער קינסטלער:

ארטור באלזאם און מארצעלי גוימילער.

די נעמען פון די ארטיסטען גיבען שוין גענוג די גאראנטיע, אז דער קאנצערט וועט שטעהן אויף דער געהעריגער הויך.

אין פראגראם די שענסטע שאפונגען פון דער פירעל און פארטעפיאן-ליטעראטור. דער קאנצערט האט ארויסגערופען א גרויסען אינטערעס ביי אלע לאדזער מוזיק-ליבהאבער.

„לאדז און איהר ליטעראטור"
פארלעזונג אין דער קונסט-גאלעריע

קומענדיגען זונטאג, דעם 13. ה.ח. 8 אווענד וועט אין לאקאל פון דער קונסט-גאלעריע (שיענקיעוויטש-פארק) פארקומען א פארלעזונג פון גזשעגאוש טימפעקעוו אד"ט: „לאדז און איהר ליטעראטור".

בילדער-אויסשטעלונג
פון א באקאנטען מאהלער

אין לאקאל פון סוחרים-פעראיין (פעטריקאווער 73) איז געעפענט געווארען אן אויסשטעלונג פון דעם באקאנטען מאלער עמיל שינאגעל.

דער מאלער שינאגעל האט ביז איצט געהאט אויסשטעלונגען אין פאריז, בריסעל, אנטווערפען. איין בילד האט ביים מאלער געקויפט דאס קראקעווער מוזעאום.

אין לאדז שטעלט דער קינסטלער אויס 30 אקווארעלען.

היינט — „איציק'ל שאלטיק"
און 50-יעהריגע יובל-פייערונג

פון „ראזמאיטאשטשי" ווערט היינט וויטער געגעבען די 50-יעהריגע יובל-פייערונג פון יודישען טעאטער.

צו ערשט ווערט געשפילט די בעליבטע קאמישע פיעסע מיט געזאנג און טענץ „איציקל שאלטיק" מיט רעגינא צוקער אין איהר קאנקורענצלאזער ראלע אלס „איציק'ל".

נאכדעם ווערט געגעבען די יובל-פייערונג, אויף וועלכער ס'וועלען געשפילט ווערען פראגמענטען פון גאנצען יודישען טעאטער-רעפערטואר וואס איז געשפילט געווארען במשך פון 50 יאהר

טיילט מיט, אז דאס טעגליכע ארויספיהרען מיסט אין מעטאלענע גוט-פערמאכטע קאסטענס קאסט 10 זל. א חודש. קיסטען, וועלכע קאסטען צו 36 זל. שטעלט צו די פירמע אין חודש יאנואר אומזיסט.
28

PRZEDSIĘBIORSTWO WYWOZU SMIECI „POSTĘP" Łódź, Nawrot 34 tel. 183-79

קראנג-קינא CAPITOL
זאוואדזקא 16

היינט פרעזענטירען מיר! די אונגעוועהנליכע דראמע, פול מיט גרויל, ליבע און טויט א. נ.

„דער טויט רוהט"

FREDRIC MARCH, EVELYN VENABLE

רעזשי: M. Leisen
אין די הויפט-ראלען:

P.A.T. פון קלאנג-צוגאבע פון אויסערן פר.:
FOX וויי אויך אקטואליטעטען פון

אנהויב אין געוו. טעג 4.30 נאכמ. שבת און זונטאג-12.30 בייטאג.

נעכסטער פראגראם: „פון אווענד ביז האלב-נאכט"

Dr. me d. M. Wajnberg
נערווען-קראנקהייטען
(עלעקטריזאציע)
נעהמט אן פון 5 – 8 אווענד
זשעראמסקיעגא 25
טעל. 172-20

Dr. med. Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין-קראנקהייטען
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעהמט אן פון 2–3 און פון 6–8 אוו.

LABORATORJUM ANALIZ LEKARSKICH „HIGJENA"
Gdańska 31a, tel. 192-64
עפען א גאנצען טאג. נעמט אן אלערליי אנאליזען פאר אונפארמעגליכע – ביליגערע פרייזען.

GABINET SWIATŁOLECZNICZY
עלעקטרישע בעשטראלונגען, קווארץ-לאמפען, סאלוקס, דיאטערמיע.
Gdańska 31a, parter, tel 192-64

Dr. med. M. TAUBENHAUS
ספעציאליסט
פאר אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט
זגערזשער 11. טעל. 246-09
נעמט אן פון 4–8 אווענד.

Dr. med. Niewiażski
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
פראנט, 1-טער שטאק.
נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9 - 1 פארטיטאג:
בעזונדערער ווארטע - זאל פאר פרויען.

Dr. HELLER
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע
8 טראגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אוונט
זונטאג פון 11–2 מיטאג.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.
אונבעמיטעלטע – לעטשניצע-פרייזן

לעטשניצע
פאר ווענעריש קראנקע
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
Poradnia Wenerologiczna
לאדז, לעגיאנאוו 2, טעל. 189-33
עפענט פון 9 פריה ביז 9 אוונד
ווענעריש-קראנקע, מענער-שוואכע און הויט-קראנקהייטען.
אנאליזען פון בלוט און אורין.
פרויען און קינדער נעמט אן א פרוי דאקטאר
א בעראטונג 3 זל.

Dr. med. Z. Wajs
האט זיך איבערגעצויגען אויף
נאוואמיעסקא 5 (פראנט)
ספעציאל-ארצט פאר הויט, ווענערישע, האר און געשלעכטס-קראנקהייטען
נעמט אן פון 9—1 און פון 3½—8 אוונד.
זונטאג און יום-טובים פון 9—1 מיטאג
צו לעטשניצע-פרייזען.

AMBULATORJUM ZŁAMAŃ
(צובראכענע קנאכען)
מיט רענטגען-דורכלייכטונג אויפ'ן ארט
לעטשניצע-פרייזען
Dr. J. Lubicz
Południowa 9, tel. 183-17.

געפרווירענע רעהרען
און רעפעראטורען
פיהרט אויס ביליג די
שלאסעריי און שווייסעריי
י. רעדער, לאדז
11 טער ליסטאפאד 11/13.

השבת אבדה.

נעכטען אווענד אין צוגענומען געווארען א טעקע מיט דאקומענטען אין לאקאל פון צענטער. דער אנדווערקער-פערבאנד פילסודסקיעגא 69, וועלכע האבען מאר קיינעם קיין ווערט נישט. עס ווערט געבעטען געגען בעלוינונג זיך צו פערשטענדיגען פאלודניאווא 16, אין דער רעזורע.

קליינע אנאנסען
1 זלאטי אנ'אנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

פערשידענעם

צו פערקויפען א הויז פאר 40 טויזענד זל. צו ערפאהרען סקלאדאווא 20 ביים ווירט. 5689

מעבעל אין גוטען צושטאנד זוך איך צו קויפען. אפערטען אין אדמינ. אונטער „מעבעל" 5709

עס ווערט געזוכט צו קויפען א סערטיפיקאט. אפערטען סוב. "10" אין אדמ. פון דער צייטונג. 5708

גאזאיוניע-קאקס איז צו בעקומען זאכאדניא 32, אין קויהלען-סקלאד. פראל-ניעס און פארמירערס בעקומען ראבאט. 5715

Zaginiony został weksel pł. 15/1.35, wyst. R. Wolfowicz, Łódź, Brzezińska 14. Weksel zostaje unieważniony. 5712

א מאנגעל צו פערקויפען מיט א לאקאל, פאמארסקא 8. 5682

Zaginiony został kwit kaucyjny z Elektrowni Łódzkiej za № 85724 z dn. 30/XI–32 na zł. 10. na imię Goldberg Joel. 5705

א פריילין, קוואליפיצירט אין דער גאלאנטעריע-בראנזשע, קען זיך מעלדען וואכאדניא 33 פון 1–3 נאכמ. אין דער פירמע „פעמי". 5716

ראקאלען

א געוועלב מיט א שטוב און א קיך פון זאפארט צופערמיטען אויף זגערזשער 76. דער שליסעל בעפינט זיך אויפ'ן ארט ביי דער ווירטין, אדער צו ערפאהרען ביים הויזבעזיצער וואלטשאנסקא 67.

צו פערמיטען א שטוב מיט א קיך אויף וואלטשאנסקא 67. צו ערפאהרען אויפ'ן ארט ביים ווירט. 5687

א לאנג איינגעפיהרט געוועלב אויף 11. ליסטאפאדא (קאנסטאנטינער) 43 פאר א קצב מיט איינריכטונג, אויך א שטוב מיט א קיך און אנ'ענצעלנע שטוב פון זאפארט צו פערמיטען. צו ערפאהרען ביים וועכטער. 5713

ברוך-קראנקע!!!

ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט אין לאדז, פון דעם אין גאנץ פוילן בעריהמטען ספעציאליסט ארטאפעד דיר. י. ראפאפארט, וועלכער עקזיסטירט 30 יאהר און איז געווארען אויטאריטעט פון פיל בוואוסטע פראפעסארען.

J. Rapaport

ברוך-ליידענדע! ספעציעלע ארטאפעדישע גוטע-הייל-באנדאזשען פון מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט בעזייטיגען אהן שום אפעראציע, רא-דיקאל שנעל און זיכער טויט דעם גרעסטען ערפאלג, די שווערסטע, געפעהרליכסטע און פערעלטערטסטע ליידענדע ברוכען ביי מענער, פרויען און קינדער. — ספעציעלע ארטאפעד הייל-באנדאזשען פאר צו ריקגעקומענע ברוכען נאך אפעראציעס, ווי אויך ספעציעלע אינדיווידועלע צוגעפאסטע ארטאפעד, בויך-באנדאזשען געגען טראפלאזען זיך פון מאגען און קישקעס.

פאר קאליקעס, דויכערס און אלערארט פעהלער פון גוף!

אין מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט ווערען אויסגעפערטיגט די הייל-בארסטע און פון פיל פראפעסארען אנערקענטע מטאדע ספעצ. ארטאפעד. הייל-גארסעטען פאר פערקרימונג פון רוקען-ביין (Skrzywienie Kręgosłupa), ביין-שווינד-זוכט, לימונגען, פערקרימטע פיס ביי קינדער און ערטאפעדישע קינסטליכע הענד (פראטעזען) און פיס, ווי אויך די פראקטישסטע ארטאפעדישע אפאראטען פאר שמערצליכע פלאטפיס לויט גיפס-מאדעל.

אכטונג! אכטונג!
אלע קראנקע אין מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט, ווערען נאר פון מיר פערזענליך בעהאנדעלט.
30 יעהריגע פראקטיק. פולע גאראנטיע!
ערמעסיגטע פרייזען! שטאנדיג טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אוו.
עס ווערען אויך אנגענומען מיטגלידער פון אובעזפ. ספאל. (קאסא-כאריך).

ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט אין לאדז
Spec. Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped.
פון לעמבערג
Łódź, Wólczańska 10, front, parter, tel. 221-77.

PODZIĘKOWANIE.

Ja niżej podpisany widzę się w obowiązku podziękować serdecznie WP. Dyr. J. Rapaportowi w Łodzi, Wólczańska 10 i asystentce Pani Fryderyce Flekman za specjalny precyzyjny skonstruowany leczn. bandaż przepukl. ortoped. za nader celowe i skuteczne umiejscowienie przepukliny bardzo ciężkiej, na którą ciarpiałem kilka lat. Dzięki temu bandażowi czuję się bardzo dobrze, wszelkie cierpienia przepuklinowe ustały, jestem do pracy zdolny i jestem bardzo zadowolony.

Łódź, dn. 28 XI 1934 r. (—) J. KARALUS.

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה
פאר'ן טעקסט—8 גר. פרייטאג און ערב-יו"ט—24 גר. אין דער זייט שפאלטען
אין טעקסט—40 · 60— · · · · 4
נאכ'ן טעקסט—12 · 18— · · · ·
פיספער דער שטאדט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

נעקראלאגען—20 גר. א מ/מ (אין דער זייט שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווער-טער 1 זל. יעדעס מיטעלווארט — 10 גר.

אבאנעמענטס-פרייז:
אין לאדז – 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען א היים. אויף דער פראווינץ – 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

מאנוסקריפטען, וועלכע ווערען נישט געדרוקט, ווערען נישט צוריקגעשיקט. פאר דעם אינהאלט פון די אנאנסען טראגט די רעדאקציע נישט קיין פאראנטווארטליכקייט פאר דעם אנאנס

פאר'ן אינהאלט און טעקסט פון די אנאנסען איז דער פערלאג גישט פעראנט-ווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.